

## Úvod ke kronice (dle stavu obce k 31.1.1995)

Obec Víška leží v malebném podhůří Železných hor v údolí říčky Doubravy a Novoveského potoka na silnici mezi obcemi Nová Ves u Chotěboře a Maleč. Je součástí okresu Havlíčkův Brod, nejbližší město představuje 6 km směrem na sever vzdálená Chotěboř s deseti tisíci obyvateli.

Obec, která je rozsahem a počtem obyvatel sice malá, ale o to malebnější a příjemnější pro život, se nachází v pahorkatiné oblasti nejsevernější části Hornosázavské pahorkatiny pod masivem Železných hor. Náleží k severozápadnímu cípu Českomoravské vrchoviny, do oblasti poblíž jejich hranic s Českou tabulí. Nadmořská výška Víšky dosahuje 385 m. n. m. v nejnižší obydlené části obce, přímo u Doubravy klesá až do rozmezí 370 - 380 m. n. m., odkud stoupá nejvýrazněji směrem k nejvyššímu bodu na území obce, kterým je kopec Rouzeň na jihozápadě Víšky s nadmořskou výškou 452 m.n.m. Místem s nejvyšší nadmořskou výškou na katastrálním území Víšky je právě část severního svahu Rouzeně, která dosahuje výšky 440 m. n. m.

Malebnost Víšky je dána mimo jiné polohou v kotlině, která je obklopena ze tří stran kopcovitým terénem. Největší dominantu vytváří mohutné pásmo Železných hor, které se poměrně příkře zvedá severně od obce nad údolím Doubravy. Odtud pokračuje jednak směrem na východ, kde vrcholí dominantami pohoří Vestcem a Spálavou (668 a 663 m.n.m.) a dále pak na severozápad nad Třemošnici s výraznou zříceninou hradu Lichnice, odkud krajina klesá směrem k Čáslavi. Při pohledu na jihovýchod upoutá pozornost zalesněný kopec Hradiště u obce Hranice, kde kdysi stával hrad střežící starobylou Liběckou obchodní stezku. Jižněji od Hradiště lemuje okraj horizontu výše položená Chotěboř s charakteristickými dominantami věže kostela a továrního komína. Na západní straně od Víšky pak vystupuje pás vršků

vrcholících u obce Uhelná Příbram. Zvláštní poloha v kotlině obklopené kopcovitým terénem nabízí krásný pohled na malebnou scenérii okolí, například z vrchu Rouzeně na majestátní masiv Železných hor.

Z okolních obcí má největší význam necelé dva kilometry jižním směrem vzdálená Nová Ves a nejlidnatější sousední obec Maleč, která se nachází jeden kilometr od Vísky směrem na východ. Katastrální území Vísky ještě hraničí s katastrem obce Pukšice na západě, ke které patří i malá hájovna na křižovatce silnice II. třídy č. 345 z Chotěboře do Golčova Jeníkova se silnicí do Vísky ve vzdálenosti dva kilometry od obce. Další hranice probíhá s katastry obcí Vestecká Lhotka (dnes součástí Jeřišna) na severozápadě, Jeřišnem, respektive jeho místní částí Heřmaň na severu a Čechovicemi na severovýchodě.

## Přírodní poměry

Geologické podloží na území obce bylo ovlivněno přítomností druhohorního křídového moře a je tvořeno především usazeninami tohoto období. Z této doby pocházejí u nás nejčastější opukové vrstvy, v nichž lze objevit i zkameněliny tehdejších živočichů. Přítomnost opuky vedla v minulosti k její těžbě, proto lze na Rouzeni nalézt pozůstatky celkem tří lomů, z toho dvou na vísecké straně kopce. Oblast Vísky a okolí patří z geologického hlediska k tzv. "Dlouhé mezi", což je úzký pás druhohorních usazenin, který vybíhá z Polabí až k Velkému Dárku ve Žďárských vrších. Dlouhá mez odděluje Hornosázavskou pahorkatinu tvořenou převážně rulami od Železných hor, které lze řadit ke geologicky nejstarším územím České republiky s výskytem starohorních a snad i prahorních hornin. V nivě Doubravy jsou pak čtvrtohorní usazeniny, konkrétně štěrkové a štěrkopískové náplavy. Ty jsou překryté hlinitými náplavami, které se začaly vytvářet před dvěma milióny let a tento proces trvá dodnes. Říční niva patří k velmi úrodným částem regionu, ale pro zvýšený stav

podzemní vody a časté záplavy je převážně zatravněna, čímž také zpomaluje přílivové vody při povodních.

Z pohledu geologa nejzajímavější oblast v bezprostředním okolí Vísky představuje bezesporu již zmíněná Rouzeň. Zde se, jen několik metrů od hranic katastrálního území Vísky, již na katastru Nové Vsi, nachází lom registrovaný jako významný krajinný prvek. Zaregistrování bylo provedeno v roce 1994

s odůvodněním, že daná lokalita je paleontologické naleziště a geologická památka. Jsou v něm odkryta charakteristická úložná souvrství, jejichž vodorovné zvrstvení prozrazuje usazeniny mořského původu a nacházejí se zde i významná naleziště zkamenělin. Lom má zároveň významnou botanickou a ornitologickou funkci, protože se stal útočištěm rostlinných i živočišných druhů, které by jinak ztrátou svých přirozených ekologických podmínek z oblasti úplně vymizely. Velmi podobné charakteristiky pak platí i pro zbylé dva lomy, které leží na katastrálním území Vísky.

Z hlediska podnebí lze Vísku zařadit do mírně teplé klimatické oblasti. Průměrná roční teplota se zde pohybuje okolo 8 °C a srážky v rozmezí 460 - 630 mm za rok. Sněhová pokrývka se v dlouhodobém průměru udržuje zhruba 40 - 50 dnů v roce, v jejím množství a trvání však okolí obce znatelně zaostává za blízkou Chotěboří či vrcholovou částí Železných hor. Větry zde převládají západní a jihozápadní.

Vodstvo ve Vísce reprezentuje především řeka Doubrava, nazývaná také někdy romantičtější Doubravka, do jejíhož povodí spadá celé katastrální území obce. Pramení v rašeliništích u Velkého Dárka a po 83 km se vlévá u Týnce nad Labem do Labe. Na území obce teče poměrně širokým úvalem a v loukách, které ji obklopují vytváří četné meandry a tůňe. Téměř každý rok,

zpravidla na konci zimy a počátku jara v době tání sněhu, se zde vylévá z břehů a zaplavuje část okolních luk.

Do řeky vtéká před silničním mostem Novoveský potok, který pramení u Zálesí mezi Novou Vsí a Chotěboří. Potok protéká prakticky celou obcí od hranic s Novou Vsí a je od třicátých let 20. století regulovaný v místech, kde přímo protéká zástavbou obce. Kromě něj se do Doubravy vlévá ještě struha odvodňující rybníky Společný a rybník U boroviček, takéž regulovaná a zčásti dokonce zatrubněná. Pozemky v jejím okolí byly odvodněny podzemní drenáží. Z pravé strany přitéká do řeky uměle vytvořená struha, která v minulosti plnila funkci mlýnského náhonu. Regulace toků a odvodnění navazujících pozemků způsobily významné narušení ekologických poměrů v oblasti.

Na katastrálním území obce se momentálně nachází pět rybníků: Společný, Zadní doly a U boroviček, které se využívají k chovu ryb, a dva rybníky přímo v obci. V minulosti zde ovšem sloužily i rybníky další, jak o tom dodnes svědčí zbytky jejich hrází například v lese u Zadních dolů. V okolí řeky se nacházejí také významné zásoby podzemní vody, které jsou využívány i jako zdroj místního vodovodu. Jeho hlavní zdroj najdeme v blízkosti hranic víseckého katastru

s malečským u Doubravy a chrání ho dvě ochranná pásma. První z nich je oploceno a druhé vyžaduje speciální režim hospodaření. Obě mají celkovou rozlohu 35 ha.

Rostlinstvo na území Vísky se nevyznačuje nějak mimořádnou druhovou bohatostí, žádné zvláštní pro tento region netypické druhy se zde nevyskytují. Celou zdejší oblast pokrývaly v minulosti husté lesy, především dubové a dubovohabrové. Dubovou skladbu lesů připomíná mimo jiné název řeky Doubrava či tzv. dubina - menší dubový lesík jižně od Vísky směrem na Novou Ves. Původní porosty byly ovšem postupně až na výjimky přeměněny na zemědělskou půdu, případně na smrkové monokultury, které dnes v kraji tvoří

naprosto převládající část lesních porostů. Změna skladby lesů přinesla zakyselení půdy pod nimi a následný pokles její bonity. Negativní následek představuje i snížená odolnost vůči škůdcům a poměrně časté polomy.

Větší les se v současnosti na katastrálním území Vísky nachází pouze na západ od obce, kam zasahuje okraj rozsáhlejšího lesního komplexu, který se táhne do vzdálenosti několika kilometrů až k obci Borek. Převažující dřevinou je zde smrk, vyšší zastoupení má také původní dub, dále borovice a modřín. Z dalších stromů se vyskytuje bříza, buk a na vlhčích místech také olše a jasan.

Mimo popsany les malý smrkový lesík u rybníka Společný a zmíněné "dubiny" je na katastru Vísky zastoupena i mimolesní zeleň. Nachází se především v údolí Novoveského potoka a okolo řeky a obec díky ní získává, zvláště při pohledu z větší dálky například ze svahu Železných hor, výrazně "zelený" ráz. Ze stromů převažuje dub, přímo na území obce pak jsou zastoupeny i javory, jasan, lípy a také několik jilmů. K chloubám obce patří krásné lipové stromořadí podél silnice nad fotbalovým hřištěm, mimořádně působivé zejména v době květu. Velmi pěkné je i stromořadí podél cesty vedoucí od bývalého kravína k domu č. p. 66 rodiny Moravcovy. Podél všech silnic se nacházejí mezerovitá ovocná stromořadí. V podstatě každá domácnost v obci má svou zeleninovou zahrádku a ovocný sad, či alespoň několik ovocných stromů. V posledních letech zde také výrazně vzrostl počet skleníků, které vlastní již valná část domácností a které umožňují rozšiřovat sortiment pěstované zeleniny a zlepšovat tak kvalitu domácího jídelníčku.

Také zvířena na území obce nevykazuje žádné významnější zvláštnosti od svého okolí. V posledních desetiletích ve Vísce velice výrazně poklesly stavy domácího zvířectva. Ještě před 25 lety zde v patnácti domácnostech chovali telata na výkrm nebo alespoň jednu krávu, přičemž přebytky mléka vykupovalo zemědělské družstvo v budově místního kravína. Téměř každá rodina

si také vykrmovala své prase, v podstatě všichni trvale bydlící si vydržovali králíky, slepice, husy a kačeny. V současnosti chovají krávu či telata pouze dvě rodiny, prase se vykrmuje zhruba v deseti domácnostech, v poměrně značné míře si místní obyvatelé vydržují drůbež a králíky. Pět rodin chová ovce, tři včely a jedna nutrie. Většina domácností má psa, k vidění jsou ušlechtilé rasy jako jezevčík, husky, trpasličí pudl a další, převažují ovšem tradiční „vořeši“ či „příkopové směsi“, tj. psi u kterých rasa není jednoznačná.

Z lesní zvěře je zde možné potkat prase divoké, srnce obecného, zajíce polního, bažanta obecného, z šelem pak lišku obecnou nebo kunu skalní. Poměrně hojně zastoupení má ptactvo, například častá kachna divoká, nechybí ani dravci, zejména káně lesní, ale i jestřáb lesní a krahujec obecný. Zahlédnout zde můžeme poměrně často i veverku obecnou, netopýra vodního nebo ježka obecného. Plazi jsou zastoupeni slepýšem a ještěrkou obecnou, vzácně pak užovkou obojkovou, která se vyskytuje v blízkosti rybníků a na vlhkých místech. Stav ptactva, hmyzu a některých drobných živočichů vzrostl po roce 1989 v návaznosti na menší používání umělých hnojiv, pesticidů a celkové zlepšení stavu životního prostředí.

Ryby se v rámci katastru obce vyskytují v Doubravě, kde dominuje pstruh, následovaný jelcem. V rybnících je zastoupen především kapr.

Životní prostředí lze až na částečně znečištěnou Doubravu označit za poměrně čisté a nepoškozené. Z hlediska celostátní klasifikace patří podle údajů z počátku devadesátých let k prostředí vysoké úrovně, tedy k nejvyšší kategorii z pěti vymezených. V posledních letech na čistotu zdejší krajiny pozitivně působí i již zmíněné výrazné omezení používání umělých hnojiv a pesticidů, které ve srovnání s druhou polovinou osmdesátých let pokleslo o více než polovinu. Klesá také míra znečištění Doubravy, mimo jiné v souvislosti s výstavbou čistíren odpadních vod v okolí například v Chotěboři.

Z hlediska přírodních kvalit je významná i blízkost hranic Chráněné krajinné oblasti (dále jen CHKO) Železné hory, jejíž území začíná nad sousední Malčí, nejbližší v prostoru mezi Malčí a Dolní Lhotkou ve vzdálenosti zhruba 1,5 km od Vísky. CHKO Železné hory byla vyhlášena v roce 1991, má rozlohu 284 km<sup>2</sup>, je rozdělena do čtyřech ochranných zón a jejím cílem je kladně působit na zachování příznivého stavu životního prostředí v regionu a vytvářet předpoklady pro jeho další zlepšování.

Přímo na katastrálním území Vísky se žádné maloplošné, zvláště chráněné území nenachází. Za ekologicky významná místa lze považovat zmíněné rybníky v západní části katastru a na ně navazující porosty, které představují vhodné prostředí pro řadu ptáků, obojživelníků a dalších druhů živočichů. Dle rázu krajiny v okolí obce patří katastrální území Vísky k poměrně výrazně ovlivněným oblastem s vysokým podílem orné půdy a odvodněním lučních pozemků. Ekologické funkce potoků jsou omezeny jejich regulací, opevněním břehů a dna, zastoupení lesů a mimolesní zeleně je spíše nižší.

Místní krajinu lze hodnotit jako poměrně intenzivně zemědělsky využívanou. Jako důkaz jejího převážně zemědělského rázu může sloužit i rozložení půdy v rámci katastru obce. Z celkové výměry 385,5 hektarů tvoří zemědělská půda 310,1 ha, tj. 80 %. Většinu zemědělské půdy představuje půda orná, která má výměru 246 ha, tj. 79 % zemědělské půdy a 64 % z rozlohy katastrálního území. Zbytek tvoří zahrady a hlavně louky, které se nacházejí především okolo řeky, rybníků a druhého potoka. Lesní půda zabírá 44,8 ha, tj. necelých 12 %, vodní plochy 5,8 ha (1,5 %), zastavěné plochy 6,4 % (1,7 %) a ostatní plochy 18,4 ha (4,8 %).

## Charakteristika sídla

Při pohledu ze svahu Železných hor působí Víška, z velké části ukrytá v zeleni, vcelku nenápadným dojmem. Je to dáno i velikostí vsi - se svými 71 domy patří mezi spíše menší vesnice. Nejvyšší číslo popisné činí 76, ale obec má pouze 71 domů, č. p. 29 se vztahuje k dnes již zaniklé usedlosti a zbylá čtyři dnes tvoří jeden celek s domy, které mají jiné č. p.. Trvale obydlených domů vykazuje Víška 53, z toho rodinných domků 51. Bytů pak má obec dle statistického měření celkem 75, z toho 57 se vykazuje jako trvale obydlené. Ostatní domy slouží převážně k rekreačním účelům, i když objekt speciálně vyčleněný jako rekreační chalupa je v obci pouze jeden..

Zástavbu ve Vísce lze označit jako poměrně roztráštěnou, nicméně je v ní patrné, že se v minulosti postupně soustředila především kolem dvou linií. První představují komunikace - především silnice z Nové Vsi do Malče, podél které se mezerovitě, v délce zhruba jednoho kilometru nachází 29 domů, z toho 21 po levé straně. Tři čísla popisná jsou situována také podél silnice na Pukšici. Druhou osu osídlení představuje Novoveský potok, kolem kterého stojí celkem 18 domů. Obě linie jsou propojeny obslužnými komunikacemi především v dolní, jižní části obce, kde je zástavba volnější a více rozšířena do stran. Nejdelší komunikace vede podél jihovýchodního okraje obce, odbočuje od silnice na Novou Ves a směřuje až k Novoveskému potoku, kde končí naproti budově školky.

Z hlediska architektonického se zástavba Víšky jeví jako průměrná bez výraznějších výkyvů. Celkový charakter zástavby odpovídá přírodnímu prostředí, ve kterém je obec umístěna. Největší počet objektů má obytný charakter a představují ho převážně rodinné domky a zemědělské usedlosti menšího a středního rozsahu. Z estetického hlediska jsou nejzajímavější některé starší, původní objekty se sedlovými střechami, kterých se nedotkly přestavby prováděné po druhé světové válce.

Plošně nejrozsáhlejší seskupení budov představuje komplex farmy živočišné výroby zemědělského družstva Nová Ves - Víška, které se nachází při vjezdu do obce od Nové Vsi po pravé straně. Skládá se ze čtyřech pavilónů - porodny selat, selatárny, odchovny, jalovárny - a krytého skladu slámy. Celý komplex se začal stavět na počátku sedmdesátých let a první pavilón byl uveden do provozu v roce 1974. Od obce je komplex částečně odstíněn zelení, přesto občas obtěžuje blízké domy zápachem.

Pod objekty zemědělského družstva se nachází provozovna firmy Lacman s. r. o. Jedná se o cihlovou neomítnutou budovu někdejšího kravína zemědělského družstva, která je nejvyšší stavbou v obci. Původně tvořila jeden celek s protilehlým kamenným stavením č. p. 5, které se skládá z obytné části a chlévů, nad nimi položenou stodolou a mezi nimi ležícím rybníkem. Běžně se tento soubor budov označoval jako dvůr a představoval hospodářské centrum a provozovnu malečského panství ve Vísce. Majitelé malečského panství, které od roku 1862 představoval významný český politik a zeť Františka Palackého František Ladislav Rieger a jeho potomci, zde původně vlastnili i četné pozemky. Jejich rozsah omezily pozemkové reformy po 1. a 2. světové válce a v padesátých letech vše včetně budov přešlo pod správu místního zemědělského družstva. To využívalo především kravín k jeho původnímu účelu a to až do osmdesátých let.

Významnou budovu představuje také objekt dnešní mateřské školky. Původně sloužila jako obecná škola. Postavena byla zprvu jako přízemní budova v roce 1901 a v letech 1911 - 1912 k ní obec přistavěla patro, takže svoji výškou se poněkud vymyká charakteru zdejší zástavby. Dnes v ní kromě mateřské školky s kuchyní, kde se vaří i pro zaměstnance zemědělského družstva, sídlí i kancelář obecního úřadu. Ke školce přiléhá poměrně velká zahrada doplněná různými hracími objekty pro potřebu dětí.

Těsně pod školkou se nachází malý oplocený parčík s pomníkem dvanácti obětem první a šesti obětem druhé světové války. V jeho rohu je také umístěn kamenný kříž, který pochází z roku 1879.

Poněkud nesourodě v porovnání s ostatními budovami ve vsi působí místní prodejna potravin na dolním konci obce. Byla postavena v osmdesátých letech místními občany svépomocí v tzv. akci Z. Budova je v majetku spotřebního družstva Jednota Havlíčkův Brod. Určitou nesourodost prodejny vzhledem k ostatní zástavbě způsobuje plochá střecha, jediná ve vsi, a poměrně velké výlohy. Před zahájením provozu této budovy zde působila již od předválečného období prodejna potravin v č. p. 53 na křižovatce silnic na Novou Ves a Pukšice, kde se tradičně říká U pokroku. Naproti prodejně potravin se nachází budova Pohostinství U Fajmanů s architektonickým rázem konce devatenáctého století a budova sloužící jako provozovna malé kovoobráběcí firmy Vlasta Křivský.

Pro tělovýchovu v obci má mimořádný význam budova užívaná místní Tělovýchovnou jednotou Sokol Víška (dále jen TJ Sokol Víška). Jedná se o poměrně rozsáhlý objekt bývalého pohostinství a přilehlých hospodářských budov, který před druhou světovou válkou patřil židovské rodině Hermanů (odtud také místními často užívaný název "Židovna"). Většina členů této rodiny bohužel zahynula za války v koncentračních táborech a žádný z nich se po válce do Víšky nevrátil, takže činnost pohostinství již nebyla obnovena. Objekt pak začal být využíván místním Sokolem a byla v něm vybudována tělocvična a zázemí pro fotbalový oddíl, především šatny, kuchyňka a sociální zařízení. Objekt také slouží jako sídlo místní knihovny. Majetkové poměry budovy jsou zatím nedorozhodné stejně jako případné restituční nároky potomků rodiny Králů (potomci rodiny Hermanovy), kteří dnes žijí v Izraeli.

Poslední veřejnou stavbu v obci představuje místní hasičská zbrojnice. Postavena byla v roce 1926 a obsahuje garáž pro stříkačku a sklad. K

ní přiléhá budova autobusové čekárny zbudovaná během šedesátých let. Oba objekty jsou v majetku obce a tvoří její jakýsi pomyslný střed a centrum.

Z ostatních budov ve Vísce je poměrně zajímavý objekt bývalého mlýna. Nachází se na konci obce po levé straně silnice na Maleč. Je tvořen celkem čtyřmi budovami – obytným stavením, několikapatrovou budovou mlýnice, chlívem, konírnou a opodál stojící stodolou. Mlýnice byla poháněna náhonem vedoucím z Doubravy, který sloužil také jako pohon v objektu umístěné pily a vodní elektrárny, kterou vlastník - rodina Nevolova - nechal instalovat v roce 1920. K architektonicky zajímavým objektům patří také například stodola č. p. 10 rodiny Fikarovy se zajímavým průčelím z roku 1889 a dnes neobývaný dům č. p. 42 a 48 patřící rodině Kvačkové z Nové Vsi (dříve majetkem paní Vávrové), s charakteristickými rysy zástavby devatenáctého století, nebo dům č. p. 31 rodiny Hořínkovi se zajímavě řešenou fasádou. K důležitým objektům samozřejmě patřila také kovárna v č. p. 38, která dodnes občasně slouží svému účelu.

Celkově ve Vísce, tak jako v ostatních menších obcích, převažuje starší výstavba. Z 57 obydlených domů, které Víska vykazovala při sčítání lidu, domů a bytů v roce 1991, vzniklo 34 do roku 1919, 7 v letech 1920 - 1945 a v poválečném období pouze menší část: pět v letech 1946 - 1970, dalších pět v letech 1970 - 1980 a šest v období 1981 - 1991. Z obydlených domů bylo 53 napojeno na místní vodovod, 13 na kanalizaci a 35 mělo ústřední etážové topení. Co se týče trvale neobydlených domů, jedná se především o starší objekty.

Valná většina domů postavených před druhou světovou válkou má značně podobný ráz. Jednalo se o zemědělské usedlosti, případně domky chalupníků, domkářů a drobných řemeslníků. Téměř všechny mají charakter přízemních budov se spíše menší obytnou částí, na kterou navazují chlívky, které dnes již spíše ojediněle a pouze omezeně slouží svému původnímu účelu. Zdi zvláště u starých selských usedlostí jsou stavěny z opuky a dosahují šířky

někdy více než půl metru. Chlévy se v některých případech zachovaly až do dnešní doby v původní, klenuté podobě, například v č. p. 2, 5, či 14. Nezbytnou součástí většiny zemědělských usedlostí představovala i stodola, která sloužila k ukládání sena, slámy, případně obilí. Bohatší rodiny postupem času zpravidla ještě přistavovaly další budovy, například kůlny, řezárny, různé skladovací prostory a podobně. Tato stavení dohromady často vytvářela celý komplex budov, které obklopovaly často poměrně rozlehlý dvůr. Valná většina takovýchto usedlostí ovšem prošla v posledních padesáti letech výraznou rekonstrukcí, při které došlo k rozšíření obytných prostor na úkor půd či hospodářských stavení, nebo byly zcela přestavěny.

Jako příklad ukazující typickou architekturu devatenáctého století a jeho životní styl může dodnes sloužit například již výše zmíněný dům č. p. 42 a 48, který se nachází u Novoveského potoka a zachoval si, alespoň z venkovní strany, prakticky nepozměněný ráz. Jeho charakteristickým znakem jsou silné kamenné zdi, malá okna a dřevěný štít v průčelí. Do domu se vcházelo ze zápraží přes malou a úzkou předsíň. Centrem obytné části byla poměrně velká kuchyně a na ní navazovala obytná místnost. Podlaha byla dřevěná a stropy trámové. Jako materiál pro stropy se zde používal i rákos. K obytné části č. p. 42 byla připojena ještě mladší usedlost č. p. 48, která údajně patřila ke dvoru. Na opačné straně obdélníkového dvora stojí další podlouhlé hospodářské stavení, které sloužilo jako chlév. Jeho část přiléhající do dvora je opět stavěna z kamene, protilehlá strana vedoucí do zahrady má stěny dřevěné a střechu, která se svažuje nízko nad zem. Nad oběma budovami se nachází stodola, jejíž konstrukci vytvářejí čtyři silné zděné sloupy a zbytek je opět zbit z prken.

Popisovaná usedlost byla typická pro rodiny domkářů, ovšem podobným charakterem se původně vyznačovala valná část stavení ve vsi, i když ty úplně původní byly samozřejmě často dřevěné. Přes značně starý původ některých

staveb, jejichž základ zřejmě sahá až do období před 200 či 300 lety, nemá Víška žádnou památkově chráněnou budovu.

Celkový počet trvale obydlených domů (53) i trvale obydlených bytů dlouhodobě klesá či stagnuje. Trvale neobydlených domů evidovaných jako nevyčleněné chalupy je v obci 17 a ve skutečnosti slouží jako rekreační objekty, pouze z daňových důvodů nebyly mezi tuto kategorii převedeny. Jako objekt vyčleněný pro rekreaci - vyčleněná chalupa je evidována pouze jedna budova. Průměrné stáří domovního fondu v současné době představuje 64,6 roků. Do budoucna je ve Vísce možné počítat s výstavbou nových rodinných domků, ale také s rekonstrukcemi trvale neobydlených usedlostí, které dnes slouží jako rekreační objekty. U některých majitelů těchto objektů můžeme předpokládat, že jejich současné rekreační užívání změní na trvalé bydlení především z důvodu přestěhování z města na venkov po odchodu do důchodu případně z jiných důvodů. Pro novostavby jsou zde poměrně široké možnosti využití různých stavebních ploch, také cena stavebních pozemků je poměrně nízká.

## Obyvatelé

Rozhodující charakteristikou pro současnou Víšku jsou samozřejmě její obyvatelé. Pro význam obce vždy hraje velkou roli především jejich počet. Z tohoto hlediska patří Víška se svými 183 obyvateli, které vykazovala k 31. 12. 1995, mezi obce malé. Množství ve Vísce žijících obyvatel se samozřejmě v minulosti značně proměňovalo. V devatenáctém století, z něhož máme zatím první zmínky o počtu usedlíků, se tento počet postupně s drobnými výkyvy zvětšoval. Zatímco v roce 1843 vykazovala obec 335 obyvatel a 47 domů, v druhé polovině tohoto století již počet zde přihlášených kolísal kolem čísla 400. Vrchol pomyslné křivky představoval rok 1880, kdy během sčítání lidu měla Víška 415 duší. Pak následoval pokles, zpočátku s výkyvy, takže ještě před první světovou válkou v roce 1910 vykazovala Víška přesně 400 usedlíků v 54

domech, ale od tohoto roku je již pokles mezi sčítáními obyvatel trvalý. V roce 1921 zde žilo 385 obyvatel o devět let později 348 v 57 domech. Pokles byl způsoben zřejmě převážně odchodem zvláště mladých lidí do měst, kde rozvíjející se průmysl a služby začaly nabízet pracovní příležitosti. Naopak v zemědělství těchto míst začalo postupně ubývat.

Velký skok pak znamenala druhá světová válka a léta po ní následující. V roce 1950 vykazala Víška už pouze 270 obyvatel v 63 trvale obydlených domech, tedy pokles o téměř 80 obyvatel během dvaceti let. Proces odchodu do měst pak ještě urychlila komunistickým režimem pod nátlakem prováděná kolektivizace a následné změny v zemědělství, takže například v letech 1961 - 1970 přišla Víška o více než 40 obyvatel a jejich počet klesl na 218 na které připadalo 59 trvale obydlených čísel popisných.

Vylidňování obce bohužel pokračuje dodnes. Při posledním sčítání v roce 1991 se zde k trvalému pobytu přihlásilo 199 obyvatel a za další čtyři roky jich je již o 16 méně. Také další perspektivy nelze hodnotit příliš optimisticky, pokles zřejmě bude nadále pokračovat, i když doufejme, že už ne tak razantním tempem. Jako hlavní příčinu klesajícího počtu zdejších občanů lze uvést již zmíněný odchod mladých lidí do měst dnes především za lepším pracovním uplatněním, vyššími výdělky, ale i snadnějším a pohodlnějším životem. V posledních letech se na této skutečnosti podepisuje také rychlý pokles pracovních příležitostí v zemědělství, které tradičně zaměstnávalo nejvíce zde žijících obyvatel, nebo i zhoršující se možnosti autobusového spojení s okolím. V zájmu obce by proto určitě mělo být vytvářet předpoklady pro zastavení tohoto nepříznivého trendu, jednak zlepšením a zkvalitněním zdejších podmínek života, jednak snahou udržet či přilákat mladé lidi s rodinami, které zajišťují budoucnost obce.

Co se týče struktury obyvatelstva, bylo v roce 1995 ze 183 trvale hlášených k pobytu 92 mužů a 91 žen. Děti ve věku do 14 let evidovala obec 36, v produktivním věku, tj. ve věkovém rozmezí 15 - 59 let zde žilo 111 obyvatel

a 36 občanům bylo 60 a více let. Nejstarším obyvatelem byl 85letý František Pešek z č. p. 35. Průměrný věk obyvatel obce dosahoval 35,1 roku. Toto číslo kopíruje okresní průměr a ukazuje, že Vísku zatím nepostihl tolik jako jiné malé venkovské obce problém „stárnutí“ obyvatelstva. Ten spočívá v tom, že v menších obcích ubývá mladých rodin a výrazně roste podíl obyvatel v důchodovém věku. Zárodky tohoto vývoje už u nás signalizuje pokles počtu zde narozených dětí. Ten začal, jako jinde v republice, již na přelomu 70tých a 80tých let, ale výrazně vzrostl po roce 1990. Důkazem jsou i následující čísla - zatímco ve 2. polovině 70tých let se zde narodilo celkem 25 dětí, v 1. polovině let 90tých už jich bylo pouze 10. Naopak počet zemřelých již delší dobu počet narozených značně převyšuje (například v roce 1994

zemřeli ve Vísce čtyři občané, narodilo se jedno dítě, v roce 1995 zemřeli tři obyvatelé a narozen opět pouze jeden).

Poslední zevrubnější údaje o zaměstnanosti zdejších občanů pocházejí ze sčítání lidu z roku 1991. Tehdy ze 199 obyvatel patřilo do kategorie ekonomicky činných (tj. těch, kteří buď pracují, anebo jsou evidováni jako nezaměstnaní) celkem 87 občanů. Z nich pracovalo nejvíce - 42 - v zemědělství, dále 25 v různých odvětvích průmyslu (tehdy se jednalo převážně dnes již rozdělený podnik Chotěbořské strojírny), tři ve stavebnictví a 11 ve službách různého charakteru (obchody, školství, apod.). Absolutní většina z nich musela za práci vyjíždět mimo obec, což platí samozřejmě i dnes.

Míra nezaměstnanosti se přes velmi malou nabídku pracovních příležitostí přímo v obci a nutnosti dojíždění za prací pohybuje stabilně na poměrně nízké úrovni. Ke konci roku 1995 zde byla pouze jedna nezaměstnaná žena, což představuje nezaměstnanost ve výši 1.15 % z 87 ekonomicky aktivních obyvatel, což je méně než celostátní necelá čtyři procenta.

Od roku 1990 ve Vísce také rostl počet podnikatelů a živnostníků. V roce 1995 zde bylo evidováno celkem 19 držitelů živnostenského listu, pouze menší část z nich ovšem měla podnikání jako hlavní zdroj svého příjmu.

Také vzdělanostní struktura obyvatelstva zaznamenává v období po roce 1989 pozitivní změny. V obci žije pět občanů s vysokoškolským vzděláním a čtyři vysokou školu studují. Zvyšuje se počet studentů středních škol a učebních oborů s maturitou na úkor učebních oborů nematuritních. Velká část absolventů s výučním listem nastupuje po ukončení svého studia ještě často na zpravidla dvouletou návstavbu zakončenou maturitní zkouškou, takže podíl obyvatel s absolvovanou maturitní zkouškou v obci roste, což dokládá i rostoucí společenský význam vzdělání.

Náboženské poměry ve Vísce není možné přesně zjistit. Statistické údaje

k náboženskému vyznání se zjišťovaly naposledy v roce 1991 během Sčítání lidu, domů a bytů a byly publikovány pouze pro Maleč, jejíž tehdy byla Víska součástí.

V Malči s jejími přidruženými obcemi se tehdy nejvíce – 57 % obyvatel hlásilo

k římskokatolickému náboženství, dalších 19 % bylo bez vyznání, 16 % nevyplnilo žádnou kolonku a 8 % se přihlásilo k evangelické církvi. Údaje velmi kontrastují se situací v roce 1930, kdy ve Vísce z 348 obyvatel pouze dva byly bez vyznání a 304 se hlásilo k římskokatolické církvi. Současný stav ve srovnání s celostátním průměrem přesto vykazuje vyšší podíly věřících hlavně u evangelíků. Katoličtí věřící jsou přiřazeni tradičně k farnosti v Heřmani, jejíž hřbitov také značná část z nich využívá, ale v posledních desetiletích na bohoslužby jezdí spíše do mnohem dostupnější Nové Vsi. Evangeličtí věřící jsou součástí sboru Vilémov, který má kostel s kazatelskou stanicí v sousední Malči.

Podobně nezjistitelné jsou národnostní poměry – v tehdejší rozšířené Malči se k české národnosti hlásilo 99 % obyvatel - stejně je to s údaji o vybavení a bydlení domácností.

## Politický a veřejný život

Víska je od 1. ledna 1992 samostatnou, samosprávnou obcí patřící k okresu Havlíčkův Brod. Z hlediska správního má poměrně pestrou historii. Již od dob středověku byla se svým okolím, včetně blízké Chotěboře, součástí kraje čáslavského. Místní správu zde vykonával vrchnostenský úřad malečského panství, k němuž obec patřila nejpozději od poloviny sedmnáctého století. Samosprávu v novodobém slova smyslu získali místní obyvatelé okolo roku 1850, kdy obec převzala kompetence malečského vrchnostenského úřadu. V té době došlo i ke zřízení politického okresu chotěbořského, jehož byla Víska součástí až do roku 1960.

Příslušnost ke kraji čáslavskému zůstala zachována do roku 1855. V letech 1855 - 1862 spadal chotěbořský okres pod kraj pardubický a od roku 1862, kdy došlo ke zrušení krajských úřadů, až do roku 1949 přímo pod úřady Země české.

Výrazné změny ve správní oblasti přišly pak až po druhé světové válce. V roce 1945 nahradily dosavadní obecní úřady a obecní zastupitelstva místní národní výbory a v roce 1949 došlo k vytvoření pardubického kraje, kam následně náležel chotěbořský okres včetně naší obce až do roku 1960. Rok 1960 znamenal pro Vísku nejvýraznější změnu, protože ztratila statut samostatné obce. Zdejší Místní národní výbor Víska správní reforma v rámci projektu slučování obcí zrušila a Víska byla začleněna pod Novou Ves. Zrušen byl také chotěbořský okres a stal se součástí většího okresu Havlíčkův Brod. Podobně i pardubický kraj zanikl a byl připojen ke Východočeskému kraji s centrem v Hradci Králové.

Místní záležitosti pomáhal národnímu výboru v Nové Vsi řešit občanský výbor ve Vísce, který byl volen, tak jako zastupitelé všech dalších orgánů státu v komunistickém Československu jednou za pět let, ovšem velmi nedemokratickým způsobem, při kterém se "vybíralo" pouze z jedné kandidátky a neúčast ve volbách mohla pro odvážlivce znamenat vážný existenční postih. Příslušnost Visky k Nové Vsi trvala až do roku 1988, kdy byl tamější národní výbor

zrušen a Víska začala spadat pod Maleč, jehož národní výbor se v roce 1990 změnil na obecní úřad.

Pád komunistického režimu v roce 1989 přinesl i u nás růst zájmu o spravování místních záležitostí. Stále častěji se zde začaly ozývat hlasy po odtržení od Malče a návratu k samostatnosti obce. V roce 1992 zde proto došlo k uspořádání referenda, které jednoznačně tuto myšlenku podpořilo. Na jeho základě byly v tomtéž roce vypsány a uskutečněny volby do místní samosprávy, vytvořeno obecní zastupitelstvo a Víska získala k výše uvedenému 1. lednu 1992 statut samostatné obce.

Správu obce v současnosti vykonává obecní zastupitelstvo, které je voleno v obecních, neboli komunálních volbách jednou za čtyři roky. V prvním volebním období v letech 1992 až 1994 mělo zastupitelstvo celkem devět členů a to následující: Karel Březina, Pavel Březina, Břetislav Čapek, Ludmila Fikarová, Roman Grund, Ladislav Kalvoda, Helena Moravcová, Zbyněk Mudruňka a Jaroslav Musílek. Od roku 1994 jich má pouze sedm a jedná se o tyto zastupitele: Pavel Březina, Břetislav Čapek, Jiří Fikar, Ladislav Kalvoda, Josef Košťál, Jaroslava Křivská, Helena Moravcová a Jaroslav Musílek. Obecní zastupitelstvo se schází ke svým schůzím podle potřeby, zpravidla jednou měsíčně v prostorách obecního úřadu. Na svém prvním zasedání volí obecní zastupitelé nejdůležitější představitele obce - starostu a jeho zástupce místostarostu. Funkci starosty ve Vísce vykonává již od roku 1992 pan

Pavel Březina z č. p. 7, toho času invalidní důchodce, původním povoláním údržbář v místním zemědělském družstvu, který ve volbách v roce 1992 i 1994 získal nejvíc hlasů zdejších voličů. Místostarostou je ve Vísce, taktéž od roku 1992, pan Jaroslav Musílek z č. p. 17, původním povoláním zedník, nyní invalidní důchodce.

Nezbytnou součástí fungování obce je obecní úřad, jehož kancelář sídlí v budově mateřské školky. Administrativní agendu spojenou s fungováním obce má kromě starosty a místostarosty na starosti hospodářka, kterou je taktéž od roku 1992 paní Iveta Grundová z č.p.13. Kancelář obecního úřadu je otevřena pro veřejnost každou středu od 15.00 do 18.00.

Obecní zastupitelstvo řeší všechny významnější otázky provozu obce, rozhoduje o spravování jejího majetku a financích. Každoročně především schvaluje rozpočet obce. Příjmová stránka rozpočtu v roce 1995 představovala 1.627 tis. Kč. Je tvořena především prostředky z daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a funkčními požitky, které představovaly 63 % příjmů z daní (309.920,- Kč), další položku daňových příjmů tvoří daň z příjmu fyzických osob samostatně výdělečně činných, které představovaly 48.970,- Kč (10 % daňových příjmů). K dalším příjmům obce patří daň z nemovitostí (v roce 1995 činila 132.730,- Kč, tj. 27 % daňových příjmů), různé poplatky (například vodné a stočné, poplatky za psy), státní dotace, například na provoz mateřské školky a nemalou část představují i příjmy z obecního lesa. Naopak prostředky z daně z příjmu právnických osob, tj. firem a podniků, obec nevykazovala, protože zde žádná firma neměla své oficiální sídlo.

Oproti tomu výdaje rozpočtu dosáhly v roce 1995 částky 1.141 tis. Kč. K nejvýznamnějším výdajům obce patří tradičně prostředky na provoz obecního úřadu a platy jeho zaměstnanců, dále výdaje na provoz mateřské školky a finance investované na údržbu obecního lesa. Kromě běžných provozních výdajů se každoročně realizují různé investiční akce, například

úpravy místních komunikací, apod. O dobrém hospodaření Vísky svědčí skutečnost, že obec od svého vzniku hospodář s přebytkovými rozpočty a díky nashromážděným přebytkům může pomýšlet i na větší investice do budoucna jako například plynofikaci.

V majetku Vísky se nachází několik položek, z nichž nejcennější je již zmíněný obecní les o rozloze 35,76 ha v ceně několika milionů korun. Dále do majetku obce patří budova mateřské školky, hasičské zbrojnice a autobusové čekárny, obecní pozemky, komunikace, sítě vodovodu a kanalizace. Obec je od počátku devadesátých let také vlastníkem akcií, například Východočeské plynárenské a. s., či Východočeské energetiky a. s.

Z hlediska státní správy je Víška součástí okresu Havlíčkův Brod. Do Havlíčkova Brodu, kde sídlí okresní úřad a další orgány státní správy, musí místní občané dojíždět za některými úkony, jako například vydání pasu. Kraje, v našem případě Východočeský, byly zrušeny v roce 1990 a připravovaný zákon o nových krajích stále ještě nevešel v platnost. Kromě okresu je Víška členem dobrovolného „Sdružení obcí Podoubraví“. Tato organizace vznikla v roce 1992 jako „Sdružení starostů mikroregionu Horní Doubrava“ s cílem navázat vzájemnou spolupráci mezi obcemi, které spojuje blízkost hornímu toku řeky Doubravy. Zpočátku vycházela ze spolupráce starostů a motivovala ji snaha po předávání zkušeností a neformální spolupráci. Počet členů sdružení postupně narůstal až na 20 obcí, které zahrnují několik tisíc obyvatel. Sdružení se zaměřuje na organizování vzájemných setkání představitelů svých obcí a vzájemnou spolupráci na projektech, které přesahují hranice obcí. V současnosti například plánuje společnou plynofikaci regionu.

Z hlediska politické příslušnosti místních obyvatel zde nepůsobí základní organizace žádné z politických stran. Členství v politických stranách je věcí čistě soukromou a nejsou proto známi žádné evidence straníků, nicméně patří k všeobecně známým věcí, že z hlediska stranické příslušnosti jsou ve Vísce

zastoupení především členové Komunistické strany Čech a Moravy, kteří přešli z Komunistické strany Československa vládnoucí v dobách totalitního režimu, dále členové strany lidové, přesněji Křesťanskodemokratické unie – Československé strany lidové a minimálně jeden člen republikánů Miroslava Sládka – Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa.

## Hospodářské poměry

Hospodářské poměry ve Vísce jsou tradičně již po staletí ovlivňovány především zemědělstvím. Víska ve své minulosti vždy měla charakter zemědělské obce, kde absolutní většinu obyvatel tvořili zemědělci, případně drobní řemeslníci, kteří ale také vesměs měli svá políčka a hospodářské zvířectvo. Vyjíždění za prací do průmyslových podniků a služeb, které dnes v obci převažuje, se zde ve větší míře objevilo až po druhé světové válce.

Co se týče zemědělství, až do padesátých let tohoto století bylo samozřejmě plně v soukromých rukou. Převažovaly zde spíše menší a střední zemědělské usedlosti. Zřejmě největším zemědělským podnikem v obci byl dvůr malečského panství. Již na počátku dvacátého století byl jeho majiteli propachtován a rozlohu jeho polností okleštila první pozemková reforma po první světové válce. Největší místní hospodářství měla výměru půdy nižší než 20 ha (nejvíce rodina Záklasníková z č. p. 3 a to 18 ha, dále rodina Šindelářova z č. p. 10 16 ha a rodina Čapkova z č. p. 14 také 16 ha).

V padesátých letech zde proběhla kolektivizace zemědělství, kdy místní rolníci, většina z nich pod nátlakem, postupně až na výjimky vstoupili do zemědělského družstva. Výjimku představovaly pouze dvě rodiny – rodina Papouškova z č. p. 57 a Marie Polnická z č. p. 12.

Ostatní zemědělci v obci se postupně během padesátých let stali členy nejprve místního Jednotného zemědělského družstva (dále jen JZD) Víska, které

se pak od 1. ledna 1960 stalo součástí JZD Nová Ves - Víška. To pak působilo do konce roku 1973. Od 1. ledna 1974 se pak sloučilo s JZD v Malči, čímž vzniklo rozlehlé JZD Doubrava hospodařící na více než 3000 hektarech půdy. Jeho existence trvala až do konce roku 1991. Od začátku roku 1992 se znovu oddělilo původní zemědělské družstvo (dále pouze ZD) Nová Ves - Víška, které v této podobě působí dodnes.

ZD Nová Ves - Víška, které představuje nejvýznamnějšího zaměstnavatele obyvatel obce, funguje podle svých stanov jako dobrovolné společenství fyzických a právnických osob, tj. členů družstva, založené za účelem společného podnikání. Členem družstva se může stát prakticky jakákoli osoba, včetně těch, kteří zde nevlastní žádný majetek. V tomto případě musí vyjádřit zájem o členství, souhlasit s jeho stanovami a zaplatit členský vklad 3000 Kč.

Lze uvést, že téměř každá rodina ve Vísce má ve svých řadách alespoň jednoho, zpravidla i více, členů družstva. Je to dáno tím, že k absolutní většině zdejších usedlostí patřil nějaký zemědělský majetek, který se stal součástí místního JZD a který pak současné družstvo spravuje. Tento majetek byl po roce 1989 znovu ohodnocen a podle jeho výše byla stanovena i výše členských podílů v družstvu. V momentě, kdy se člen rozhodne z družstva vystoupit, má nárok na vrácení tohoto podílu, tj. vrácení půdy, o níž ale může požádat i člen družstva, a vyplacení hodnoty svého členského podílu.

Nejvyšším orgánem družstva je členská schůze. Ta se svolává nejméně jednou ročně a každý člen na ní má jeden hlas. Účastníci členské schůze volí představenstvo družstva, které řídí jeho činnost a rozhoduje o nejdůležitějších otázkách, dále volí předsedu a místopředsedu družstva a členy kontrolní komise. Předsedou ZD Nová Ves - Víška je v současnosti ing. Karel Hromica z Chotěboře, místopředsedou pak ing. Jan Franc z Nové Vsi.

Zemědělské družstvo obhospodařuje 939,70 ha zemědělské půdy. Z této výměry představuje největší část - 837,41 ha půda orná, dále družstvo spravuje

100,01 ha trvalých luk, 1,96 ha pastvin, 0,24 ha zahrad a 0,08 ha ovocných sadů. Ve správě místních družstevníků se nachází i přes jeden hektar vodních ploch a spolu se zastavěnými a ostatními pozemky činí celková výměra ZD Nová Ves - Víška 958,35 ha. Orná půda byla v polovině devadesátých let využita následujícím způsobem: na 381,57 ha (45,6 % rozlohy) ha se pěstovali obiloviny, na 270,2 ha (32,3 %) pícniny a na 179,37 ha (21,4 %) technické plodiny. Zbývající minimální rozloha 6,24 ha (0,7 %) sloužila k pěstování brambor. Z obilovin zaujímal největší plochu ozimá pšenice, kterou bylo oseto 176,7 ha, následovala pšenice jarní (64,6 ha), dále ječmen jarní (62,1 ha) a ozimý (58,44 ha) a oves pěstovaný na výměře 19,8 ha.

Z technických plodin se zde pěstovala v poslední době hojně rozšířená a ekonomicky výhodná řepka (126 ha) a také kmín na 53,3 ha. Na produkci kmínu se specializovalo již od sedmdesátých let sloučené JZD Doubrava, které dokonce v určitou dobu patřilo k jeho nejvýznamnějším producentům a také vývozcům v bývalém Československu. Bohužel rentabilita pěstování kmínu, který se odtud vyvážel například až do Nizozemí, v poslední době klesá a místní družstvo uvažuje o ukončení jeho pěstování. Pěstování pícnin se v ZD Nová Ves - Víška soustředí na kukuřici (109,9 ha), dále jetel (46,9 ha), bob (52,2 ha) a zaseta byla ještě směs hrachu a ovsa na výměře 61,2 ha.

Z hlediska živočišné výroby se zemědělské družstvo specializuje na chov skotu, jehož stav představuje průměrně 600 kusů (300 krav, 100 telat a 200 kusů mladého chovného skotu) chovaných v Nové Vsi a zhruba 1700 kusů prasat chovaných v níže popsaném areálu ve Vísce.

V zemědělském družstvu bylo v roce 1995 zaměstnáno celkem 19 pracovníků z Visky, z toho 12 v místní farmě rozmnožovacího chovu prasat. Družstvo mělo celkem 67 pracovníků a jejich průměrná mzda dosáhla 8 119 Kč, což se pohybuje zhruba na úrovni celorepublikového průměru.

Hospodaření družstva je od roku 1993 ziskové, přičemž na zisku se nejvíce podílí právě výsledky místní farmy chovu prasat.

Farma rozmnožovacího chovu prasat představuje v současné situaci prakticky jediný významnější zdroj pracovních příležitostí přímo ve Vísce a je také z hlediska ziskovosti nejdůležitější součástí družstva. Jedná se o komplex postavený na počátku sedmdesátých let, který tvoří čtyři pavilóny. Je to porodna selat, která slouží k umístění prasnic před porodem a čtyři až pět týdnů po porodu, dále selatárna, kde probíhá odchov selat zhruba do 40 kg váhy, následuje odchovna pro výkrm vepřů až do jateční velikosti a posledním pavilónem je jalovárna, která byla postavena pro umístění odstavených a březích prasnic a prasniček. Průměrný denní stav selat na porodně se pohyboval okolo 420 kusů, na selatárně okolo 670 selat a na odchovně okolo 600 vepřů. Technologie provozu je z počátku sedmdesátých let a spočívá v krmení pomocí krmivových vozů automaticky plněných ze zásobníků a v ručním vyhrnování hnoje z kotců.

V sousedství popisované farmy živočišné výroby se nachází další důležitá provozovna na území Visky a tou je firma Lacman. Jedná se o velkoobchod se spojovacím materiálem, konkrétně firma obchoduje například se šrouby, maticemi, hřebíky, hmoždinkami, vruty, podložkami a podobnými komoditami a nabízí tak kompletní sortiment spojovacího materiálu. Své sídlo má v Chotěboři, ale ve Vísce provozuje od roku 1994, kdy vznikla, skladovací prostory v budově bývalého kravína, který již od osmdesátých let nebyl družstvem využíván. Budovu měla firma nejprve v pronájmu, ale v současnosti se již nachází v jejím trvalém vlastnictví. Její majitel pan Pavel Lacman z Chotěboře zaměstnává 30 pracovníků, kteří firmě vytvářejí obchodní a technický tým, z toho pouze jedna pracovnice je z naší obce, většina dalších dojíždí z Chotěboře. Ve své provozovně plánuje poměrně rozsáhlé stavební úpravy, například výstavbu garáží pro své dodávky značky Ford, které od roku 1994 křižují Vísou. Z hlediska počtu pracovníků přímo na území obce je zde

největším podnikem, bohužel, vzhledem k tomu, že zde nesídlí, nezíská od něj Víška žádné daňové příjmy do svého rozpočtu. Firma ale sponzoruje místní mateřskou školu, které dodává finance na nákup hraček, případně sladkostí a ovoce pro mikulášské besídky. Firma vyvíjí i další aktivity mimo svoji pracovní náplň, například každoročně od roku 1994 pořádá pod názvem Lacman Vysočina Road cyklistický maraton trasovaný Českomoravskou vysočinou.

Mimo farmy zemědělského družstva a velkoskladu firmy Lacman se v obci nachází už pouze malá rodinná firma Kovoobrábění Vlasta Křivský ve dvoře Pohostinství U Fajmanů, jejímž majitelem je pan Vlasta Křivský z č. p. 70. Mezi další místní podnikatele patří pan Jiří Fikar z č. p. 10, který je vlastníkem firmy Golden product Bohemia s. r. o., která se zabývá výkupem a zpracováním medu, své sídlo a provozovnu má ale v sousední Nové Vsi. Dalším živnostníkem je paní Marie Musílková z č. p. 17, která vlastní prodejnu nábytku v Chotěboři a majitel místního pohostinství pan Jaroslav Fajman z č.p. 23.

Sektor služeb je ve Vísce zastoupen především místní prodejnou Jednoty a Pohostinstvím U Fajmanů. Prodejna je provozována spotřebním družstvem Jednota Havlíčkův Brod. Jedná se o poměrně moderní pultovou prodejnu, která svou kapacitou plně odpovídá počtu zdejších obyvatel. Provozovna nabízí základní sortiment potravin a zčásti smíšené zboží, i když její nabídka v současnosti poněkud zaostává za požadavky a potřebami zdejších obyvatel, také ceny jsou spíše vyšší, než například v některých soukromých obchodech v blízké Chotěboři. Jako prodavačka zde již od konce 70tých let působí paní Marie Pavlíková z Malče. Roční tržba prodejny dosáhla v roce 1995 1.197.000 Kč a má v posledních letech rostoucí tendenci.

Nezbytnou součástí každé opravdu fungující vesnice a současně pojítkem a stimulem jejího společenského života je samozřejmě hospoda, v našem případě Pohostinství U Fajmanů. Jedná se o tradiční rodinný podnik provozovaný panem Jaroslavem Fajmanem z č. p. 23 v budově, kde se hostinec

nachází již minimálně od minulého století. Pohostinství je otevřeno každý den kromě pondělí od 17.00 do 22.00 hod., v pátek do 24.00 hod., v sobotu od 15.00 do 23.00 a v neděli je možno posedět již od 11 hodin dopoledne do 22.00 hodin. Návštěvníkům je k dispozici široký výběr nápojů, kterému dominuje zde čepované havlíckobrodské pivo Rebel. Pohostinství má k dispozici lokál s kapacitou zhruba 30 míst u stolu a poměrně velký taneční sál, který se však již několik let nevyužívá.

## Doprava

Dopravní poloha Vísky není příliš významná a dopravní situace zde tudíž patří ke spíše problematičtější. Obcí prochází silnice III. třídy č. III/34522 z Nové Vsi do Malče a na ní se napojuje silnice č. III/34524, která vede směrem na Pukšice a spojuje Vísku se silnicí II. třídy č. 345 vedoucí z Chotěboře do Golčova Jeníkova. Bezprostředně v obci se tedy jedná o dopravní komunikace spíše méně významné.

Pro spojení Vísky s okolím je nejdůležitější autobusová doprava, která směřuje do blízké Chotěboře. Provozuje ji akciová společnost ČSAD Bus Chrudim, která je nástupcem bývalého státního ČSAD Hradec Králové a jejíž, bohužel pouze menšinovými, akcionáři jsou i obce zdejšího regionu. Velmi dobré dopravní spojení autobusy zde fungovalo do roku 1990. V následujícím období začal klesat počet přepravovaných osob, řada spojů se ukázala jako ztrátová a stát začal své dotace na tento druh dopravy rychle snižovat a omezil je pouze na spoje, které zajišťují základní dopravní obslužnost, tj. cesty dvakrát denně na úřady a do škol. To vedlo následně k výraznému omezení spojů a zhoršení dopravní dostupnosti. Navíc společnost ČSAD Bus Chrudim začala požadovat po obci finance na krytí ztrát z prodělečných spojů, které zde

stále provozuje a její finanční nároky rychle stoupají až do výše, která už je nepřiměřená pro obecní rozpočet.

V současnosti je zde provozována linka Chotěboř –Hoješín (Seč), na které první autobus do Chotěboře přijíždí v 5.05, další v 7.30, 13.30 a 16.25. Směrem z Chotěboře projíždí Vískou následující autobusy: v 6.09, 12.15, 14.50 a 17.45. Další autobusová linka jezdí na trase Libice nad Doubravou - Maleč - Chotěboř a do Vísky přijíždí v 6.30. Poslední nově zavedený spoj je provozován soukromým dopravcem z Čečkovic a jedná se o linku Čečkovice - Havlíčkův Brod, která směrem do Chotěboře Vískou projíždí v 4.45 a 13.05, v opačném směru pak v 7.55 a 14.45. Během víkendu projíždí obcí dva autobusy ve směru na Chotěboř v sobotu (7.41 a 16.31) a tři v neděli (7.40, 11.40 a 16.31), opačným směrem tj. na Klokočov a během letních měsíců až do Seče opět dva autobusy v sobotu (13.00 a 17.57) a tři v neděli (10.15, 12.45 a 17.24). Nejbližší zastávky dálkových autobusů jsou v Malči a Nové Vsi, ale především v Chotěboři. Zhoršení autobusového spojení, například zrušení večerních spojů představuje jeden z důvodů rostoucího počtu automobilů ve Vísce v posledních letech.

Obcí neprochází žádná železniční trať a nejbližší vlakové nádraží je v Chotěboři na trati Havlíčkův Brod - Pardubice. V minulosti ovšem měla Víska k vybudování železnice poměrně blízko. Na počátku 20. století se zde dostala do popředí zájmu myšlenka na postavení místní dráhy Chotěboř - Třemošnice. Pro dráhu byl vypracován podrobný projekt. Trať měla vést z Malče, kde u křižovatky silnic zvané U Klimše byla projektována zastávka, podél horního, severovýchodního okraje Vísky do Nové Vsi, kde měla být naproti dnešnímu kravínu další stanice. Se zastávkou přímo ve Vísce projekt nepočítal, ale je možné, že by byla zřízena později. Na výstavbu dráhy začaly být dokonce upisovány akcie, přičemž Víska vyjádřila v roce 1910 záměr upsat 10.000 korun, o 2000 více než větší Nová Ves. Realizaci projektu, k němuž dokonce existoval plán na výkup pozemků z roku 1911 a výnos vídeňského

ministerstva železnic o vyvlastňovacím řízení z roku 1912 nakonec definitivně zamezila první světová válka a po ní, i díky rostoucí konkurenci silniční dopravy, už nebyl uskutečněn.

## Občanská vybavenost a zdravotnictví

Z hlediska občanského vybavení je pro naši obec důležitých několik skutečností. Obec má ve svém vlastnictví objekt mateřské školky, kde se také nachází kancelář obecního úřadu. Objekt je ze stavebního hlediska v dobrém stavu a postupně procházel rekonstrukcí, takže svým účelům plně vyhovuje. Kancelář obecního úřadu má samostatný vchod a její prostory jsou z hlediska velikosti obce vyhovující.

Za další důležitý objekt lze označit již popisovanou budovu prodejny potravin patřící spotřebnímu družstvu Jednota Havlíčkův Brod. Jedná se typizovanou pultovou prodejnu, které byly stavěny v osmdesátých letech velmi často i v jiných vesnicích tak jako u nás v tzv. akcích Z, tj. občanskou svépomocí. Objekt lze označit za typický objekt „socialistické“ architektury, který svou podobou nezapadá mezi ostatní stavby obce. Z hlediska stavebního je v dobrém stavu a kapacitně vyhovuje počtu zdejších obyvatel.

Třetí důležitý objekt z hlediska občanské vybavenosti představuje hasičská zbrojnice s přistavěnou autobusovou čekárnou. Obě budovy jsou v majetku obce, starší byla postavena na náklady obecního úřadu v roce 1926 a obsahuje garáž pro stříkačku a sklad. Je opět v poměrně dobrém stavu a lze ji označit za vyhovující z hlediska velikosti obce a potřeb místních hasičů. Podobné parametry má i autobusová čekárna postavená v roce 1967.

Mimořádný význam pro život obce má také budova sokolovny. Její historie a problém s restitucí byl popsán již výše, z hlediska občanské vybavenosti je zde důležitá především existence tělocvičny s víceúčelovým sálem. Tělocvična slouží

jednak jako místo pravidelného cvičení dětí TJ Sokol Víška, jednak jako prostor zvláště pro zimní tréninky fotbalových týmů Sokola, sportovní turnaje apod. Kromě sportovního využití má i široké využití společenské – odehrávají se zde plesy, taneční zábavy a jiné společenské akce v režii místních spolků či mládeže. Budova má i sociální zázemí – sprchy, toalety a šatny, ovšem jejich stav je vzhledem k téměř třicetiletému stáří a značnému opotřebení nevyhovující a vyžaduje komplexní rekonstrukci. Rekonstrukční práce na některých částech budovy zde již probíhají, ale brzdí je nedostatek financí. Proti budově sokolovny se nachází kvalitní fotbalové hřiště s lavičkami a antukové hřiště pro tenis, odbíjenou či volejbal.

Od nepaměti představuje funkci jakéhosi přirozeného společenského střediska každé významnější obce hospoda a zde tuto roli plní již zmíněné Pohostinství U Fajmanů. Jedná se o soukromou provozovnu s velmi starou tradicí působení. Svoji kapacitou je přiměřená velikosti Víšky a potřebám jejich obyvatel, i když navštěvována je i zájemci z okolních obcí.

Z hlediska rozvoje turistického ruchu nemá Víška příliš dobré podmínky. V obci se nenachází žádná památka, kulturní instituce ani žádná výrazná přírodní zajímavost. Neprochází přes ní ani v jejím bezprostředním okolí turistická nebo cyklistická trasa, není zde ani žádná možnost lepšího koupání. Za pravděpodobně největší turistickou atraktivitu bychom mohli považovat blízkost CHKO Železné hory, případně potenciál okolí pro cykloturistiku. Přes daná omezení má Víška značný počet objektů sloužících fakticky jako chaty a chalupy a pravidelně během víkendů a především letních prázdnin do obce přijíždí značné množství rekreantů.

Z technického zázemí má Víška k dispozici vodovod. Ten zde byl vybudován etapově v 70tých letech. Stavěla ho obec (tehdy Místní národní výbor Nová Ves) v akci Z ve spolupráci se zemědělským družstvem. Zdrojem vody je mělký vrt a prameniště s pramenní jímkou jihovýchodně od Víšky poblíž Doubravy. Z prameniště je voda samospádem sváděna do vrtu a z něj čerpána

výtlačný řadem do vodojemu, který má kapacitu 100 m<sup>3</sup> a nachází se jižně od obce u silnice na Novou Ves. Z vodojemu pak vodovod vede jednak do objektů zemědělského družstva ve Vísce a jednak do zbytku obce. Menší část vodovodního řadu byla postavena z ocelového potrubí, které je již dožilé a vyžaduje rekonstrukci, větší část se stavěla již z PVC trubek v dostatečné dimenzi. Vodovod má v současnosti ve správě obec. K problematickým částem zásobování vodou ale patří vrt umístěný u Doubravy, který trpí prakticky každoročními záplavami. Ty jednak poškozují jeho oplocení, ale především v období záplav se zhoršuje kvalita vody ve vrtu, což je věc, která bude do budoucna vyžadovat řešení. Průměrná denní spotřeba vody ve Vísce dosahuje 0,719 l/s, maximální pak 1,08 l/s.

Problematictější je situace s kanalizací. V části Vískey byla v minulosti provedena kanalizace, která slouží jako dešťová a současně odvádí některé podzemní drenážní vody. Zčásti se využívá i pro svedení přepadů ze žump a septiků, takže v současnosti slouží i jako soustavná kanalizace. Není ale zavedena ve všech částech obce a její dostavba bude asi jedním z dalších úkolů do budoucna pro zastupitele Vískey. Odpadní vody jsou momentálně sváděny do Novoveského potoka a nejsou čištěny, což opět do budoucna bude zajisté vyžadovat zbudování čistírny odpadních vod.

Z hlediska elektrifikace spadají počátky využívání elektřiny ve Vísce až do roku 1920, kdy byla v místním mlýně instalována vodní turbína. V obci bylo v tomtéž roce vytvořeno elektrárenské družstvo, které odebíralo z mlýna elektrický proud. Ten si nechala zavést naprostá většina místních obyvatel a obec dala zbudovat i deset světel veřejného osvětlení. Elektřina z veřejné sítě byla do Vískey zavedena v roce 1930. V současnosti má obec celkem tři transformační stanice. Dvě slouží obytné zástavbě a jedna farmě zemědělského družstva.

Z hlediska vytápění je momentálně naprostá většina domů vytápěna pevnými palivy, přičemž u podstatné části je to již s pomocí ústředního topení. Některé objekty k vytápění používají částečně i elektrickou energii. V této oblasti

také čeká Vísku největší změna, protože na příští roky je plánovaná ve spolupráci s obcemi Podoubraví investičně velmi náročná plynofikace obce.

Poštou je Víska v současnosti přiřazena k Malči, kde byl poštovní úřad založen v roce 1878. Od roku 1960 do počátku 90tých let jsme ovšem patřili pod poštu Nová Ves, což vzhledem k větší blízkosti a hlavně převažující dojížděcí za prací vyhovovalo většině místních obyvatel více než současný stav. Telefonizace obce stále ještě příliš nepokročila. Telefonní přípojku má zatím pouze menšina domácností v obci, ale monopolní provozovatel telekomunikací Český telecom plánuje v obci vybudování nových rozvodů, což umožní uspokojit všechny žadatele o připojení. Veřejná telefonní stanice je v Pohostinství u Fajmanů, obec prozatím nemá ani telefonní budku.

Co se týče obslužnosti ve zdravotnictví, nejbližší lékař se nachází v sousední Malči. Lékařský obvod zde byl ustaven zásluhou majitele panství dr. Bohuše Riegra v roce 1907. Od roku 1952 v Malči působí i trvalá zubní péče a dětská poradenská péče. Jako obvodní lékařka zde pracuje MUDr. Zdeňka Klepetková, jako zubařka MUDr. Jindřiška Klepetková, obě z Malče a obě ordinují čtyři dny v týdnu. Dětskou poradenskou péči vykonává MUDr. Miloslava Josková s dcerou MUDr. Marcelou Mihályovou. Dojíždějí z Chotěboře a v Malči ordinují v pondělí a čtvrtek a v liché úterky. Všichni zmínění lékaři působí v moderním zdravotnickém středisku, zprovozněném v roce 1974. Za lékaři - specialisty se jezdí do Chotěboře, nejbližší nemocice se nachází v Havlíčkově Brodě.

## Školství a kultura

Školství má v naší obci tradici, která sahá do počátku 20. století. V roce 1902, byla zdejší dětem zpřístupněna nově postavená jednotřídní škola. Zprvu měla podobu přízemní budovy, k níž bylo o deset let později přistavěno poschodí

a následně zřízena druhá třída. Do té doby chodili zdejší děti do školy v Heřmani. Místní škola sloužila jako škola obecní, do druhého stupně - tzv. školy měšťanské - se chodilo do Malče. Škola byla provozována až do roku 1960, od druhé světové války z důvodu poklesu počtu dětí už pouze jako jednotřídní. Od roku 1960 začali místní děti docházet na první stupeň základní školy do Nové Vsi a do budovy bývalé vícecké školy byla přesunuta mateřská školka.

Mateřská školka začala po roce 1960 fungovat nejenom pro Vísku, ale také pro Novou Ves. Navazovala na působení školky v Nové Vsi, která tam existovala od roku 1946 zprvu jako žňový útulek, později jako regulérní mateřská školka v budově tamější základní školy a byla přesunuta do Vísky. Zde mateřská školka fungovala zpočátku jako jednotřídní a navštěvovalo ji většinou 20 až 30 dětí. Patronát nad školkou mělo místní JZD, které vypomáhalo s dopravou dětí z Nové Vsi a s některými pracemi na zvelebení budovy a zahrady. V sedmdesátých letech, kdy do školky přicházeli zástupci populačně silných ročníků, počet dětí rostl až na více než 50, takže některé dvouleté děti musely být odmítány. Proto byla v roce 1975 zřízena druhá třída a počet učitelek zvýšen z původních dvou na čtyři. V osmdesátých letech za působení paní ředitelky Jaroslavy Staňkové došlo k rozsáhlé modernizaci školky, především k vybudování ústředního topení, moderního sociálního zařízení, bylo výrazně zlepšeno vybavení školky. Ve školním roce 1991/92 byla otevřena logopedická třída pro výuku dětí s poruchou řeči.

Od konce 80tých a především od 90tých let ve školce rychle klesal počet dětí z důvodu nižšího počtu narozených, prodloužení mateřské dovolené, ale i zdražení poplatků, kterými rodiče hradí stravování a přispívají na pobyt dítěte ve školce. Objevily se komplikace s dopravou dětí z Nové Vsi, s kterou přestalo vypomáhat zemědělské družstvo a začala být prováděna linkovými autobusy. Zkomplikovala se i spolupráce s dětským domovem v Nové Vsi, který omezil počet dětí posílaných do školky. K 1. září 1994 byla jako důsledek nižšího

počtu dětí zrušena rozhodnutím školského úřadu logopedická třída, mateřská školka začala fungovat jako jednotřídní a došlo i k postupnému snížení počtu učitelek ze čtyř na dvě.

V současnosti (ke konci školního roku 1994/95) jsou v mateřské školce zaměstnány celkem čtyři pracovnice: ředitelka paní Jaroslava Staňková z Chotěboře, kvalifikovaná učitelka paní Helena Moravcová, kuchařka paní Blanka Leflerová a školnice paní Jarmila Motlová, všechny z Vísky. Do školky bylo ke konci školního roku zapsáno 30 dětí ve věku od dvou do šesti let. Menší část dětí dochází z Vísky, většina dojíždí z Nové Vsi a také z Klokočova, kde byla školka zrušena. Děti jsou přiváženy linkovými autobusy. Školka, jejímž zřizovatelem je v současnosti obec Víska, má poměrně dobré a moderní vybavení a postupně za prostředky obecního úřadu dochází k jejímu dalšímu zvelebování. Paní učitelky nabízí dětem kvalitní péči a program, jehož každoroční náplní patří například výlety dětí, návštěva divadelních představení, vánoční besídka, slavnostní rozloučení s dětmi odcházejícími do školy, nebo dětské šibřinky, neboli karneval. Každoročně jsou především za prostředky získané od sponzorů dokupovány hračky a jiné vybavení školky.

První stupeň základní školy, tj. první až čtvrtou třídu, navštěvuje naprostá většina místních dětí v sousední Nové Vsi, kde škola momentálně funguje jako trojtřídní, tzn. zpravidla druhá a třetí třída jsou spojovány. Na druhý stupeň dochází stále ještě většina dětí do sousední Malče, kde tedy mohou absolvovat další zbylé čtyři třídy základní školy. V poslední době ovšem někteří místní rodiče čím dál tím častěji nechávají dojíždět své potomky do chotěbořské ZŠ Buttulova především z důvodu dlouhodobě lepší pověsti ohledně kvality výuky, ale i proto, že v Chotěboři velmi často sami pracují. Celkově ve školním roce 1994/95 navštěvovalo základní školy včetně zvláštních 23 dětí z Vísky. Kromě povinné školní docházky navštěvují některé místní děti v Malči, Nové Vsi, ale především

v Chotěboři zájmové kroužky a oddíly (jako například skautské) nebo základní uměleckou školu s kurzy výtvarnými nebo hraním na hudební nástroje.

Po základní škole její absolventi pokračují buď na školách středních, z nichž nejbližší je chotěbořské gymnázium, které vykonává činnost jako osmileté, nebo čtyřleté, nebo chotěbořská střední ekonomická škola. Další nabídku středních škol poskytuje okresní Havlíčkův Brod. Jinou možností jsou střední odborná učiliště, z nichž nejsnáze dosažitelné představuje SOU Chotěbořských strojíren opět v Chotěboři a učiliště pro zedníky, tesaře a truhláře v šest kilometrů vzdáleném Štěpánově. Na různé typy středních škol, odborných učilišť a pomaturitní nástavby docházelo z Vísky ve zmíněném školním roce celkem 16 studentů. Vysoké školy navštěvovali čtyři studenti z obce a všichni dojížděli do Prahy

Naopak kulturní život a možnosti kulturního vyžití jsou pro případné zájemce asi nejslabší stránkou života na vesnici. Nebylo tomu tak vždy. Například v době mezi světovými válkami a ještě těsně po druhé světové válce žila Víska poměrně intenzivním kulturním životem. Fungovalo zde ochotnické divadlo (první divadelní hru zde sehráli místní ochotníci již v roce 1911), které za dobu své existence nacvičilo pro místní obyvatele mnoho představení, jako přirozené kulturní středisko působila od počátku dvacátých let místní knihovna a hlavně škola. Kulturní činnost vykonávaly i místní spolky například Sokol, který ještě po druhé světové válce organizoval odebírání časopisů, zábavné a tělocvičné besídky, vzdělávací akce a osvětové přednášky. Za účasti žáků místní školy se zde pravidelně pořádaly oslavy různých výročí jako den vzniku Československa 28. října, oslavy narozenin prezidenta Masaryka, jejichž součástí byl velmi často lampiónový průvod, pálení hranice na hřišti a hudební a recitační vystoupení

místních školáků. Bohužel naprostá většina těchto tradic postupně zanikla se změnou situace na vesnici po převzetí moci komunistickým režimem v roce 1948.

Současné kulturní vyžití ve Vísce se tak jako v jiných malých obcích omezuje především na sledování televize v rodinném kruhu. Nejbližší kino v Malči bylo po roce 1989 pro nedostatek návštěvníků a prodělečnost uzavřeno, takže nejdostupnější možnosti pro setkávání s kulturou představuje blízká Chotěboř. Zde je v provozu kino, muzeum, které pořádá několik především výtvarných výstav do roka, městská knihovna, pravidelně se zde pořádají koncerty vážné hudby a občas i další umělecká vystoupení.

Prakticky jedinou kulturní instituci ve Vísce představuje Místní lidová knihovna. Její počátky spadají do dvacátých let, definitivně byla vytvořena výnosem obecního zastupitelstva v roce 1924. Poslední desetiletí sídlí v budově sokolovny, momentálně v nevyhovujícím prostředí bývalé mládežnické klubovny s vchodem z průjezdu usedlosti. V ne zrovna důstojném vlhkém a v zimě nevytápěném prostředí obhospodařuje 650 svazků. Knihovnicí je od konce 70tých let paní ing. Marie Čapková z č.p. 73. Čtenářů, kteří si zapůjčili v roce 1995 alespoň jednu knihu bylo 15, počet návštěvníků 48 a počet výpůjček se vyšplhal na číslo 282. Obé má dlouhodobě klesající tendenci, protože staří čtenáři navyklí hodně číst odcházejí a mladší preferují spíše televizi. Knihovna patří pod Okresní knihovnu Havlíčkův Brod, která platí symbolickou mzdu knihovnici. Kromě svého stálého fondu vlastních knih, který představuje 650 svazků, dostává knihovna pravidelně jednou za čtvrt roku ze střediskové knihovny Maleč výměnný soubor knih, který se opět po čtvrt roce mění, takže místní čtenáři mají k dispozici stále novou literaturu a časopisy.

Ke kulturním aktivitám přispívá také místní mateřská školka, která každoročně pořádá vystoupení dětí především pro rodiče a přátele školky ve formě vánočních besídek, šibřinek, dětských karnevalů, rozloučení se školním rokem,

vystoupení ke Dni matek, nebo již zmíněné různé zájezdy dětí na divadelní a jiná kulturní vystoupení.

## Společenský a spolkový život

Kořením života na vesnici byly vždy mezilidské vztahy – vzájemné setkávání se, spoluprožívání svých životních údělů a cest, společné aktivity v různých spolcích a sdruženích. Víška v tomto končícím století měla vždy štěstí na, vzhledem ke své velikosti, poměrně velké množství takovýchto aktivit a na lidi, kteří stáli u jejich zrodu a organizovali je. Především spolkový život v obci lze dodnes označit za velmi živý a rozhodně může patřit k chloubám místních spoluobčanů.

Z hlediska počtu členů představuje nejvíce zastoupenou spolkovou aktivitu místní Tělovýchovná jednota Sokol Víška. Tradice této tělovýchovné a zároveň osvětové organizace spadá v českých zemích do 60tých let 19. století, ale u nás jsou její počátky mladší a mají kořeny ve dvacátých letech století našeho. V roce 1920 byl v sousední Malči založen Sokol Maleč, na jehož aktivitách se od počátků podílelo značné množství členů z Víšky. Od počátků vykonával intenzivní činnost sportovní – jeho členové se účastnili například nácviků a vystoupení na všesokolských sletech včetně toho hlavního v Praze a především vykonávali pravidelná cvičení. Podle zápisu z roku 1927 cvičily dvakrát týdně zvlášť muži, ženy, dorostenci, dorostenky a jednou týdně žáci a žákyně. Kromě cvičení pořádali sokolové, jejichž náčelník byl z Víšky, divadla, plesy, besídky, výlety a organizovali oslavy různých výročí (pravidelně například při výročí upálení mistra Jana Husa, oslavy Františka Palackého apod.).

V roce 1930 přesídlila jednota do Vísky, kde bylo více cvičenců a lepší podmínky v rámci tehdejší tělovýchovy.

Činnost Sokola byla přerušena během druhé světové války, ale hned 1945 byl obnoven už jako Sokol Maleč – Víška, protože činnost se odehrávala převážně ve Vísce. Sokolové zde opět rozjeli obdivuhodné množství aktivit, které vrcholily účastí na sletu v roce 1948. V této době již Sokol ztrácí svoji dosavadní samostatnost a dostává se pod politický tlak komunistického režimu. Většina malečských členů přechází do konkurenční organizace strojní traktorové stanice Dynamo Maleč a tak od roku 1953 působí samostatná Tělovýchovná jednota Sokol Víška, kde jako starosta působí pan Karel Nevole a jako náčelník pan Jaroslav Fajman, který je dlouholetou duší a hlavním organizátorem většiny sokolských aktivit.

Významným mezníkem života Sokola ve Vísce se stal rok 1962, kdy místní fotbaloví nadšenci založili fotbalový oddíl. Navázali tak na starší tradice – kopaná se hrála ve Vísce již před válkou na hřišti u Filipových č. p. 64 a místní fotbalisté se často utkávali v přátelských zápasech s mužstvy okolních vesnic. Již rok po založení se vísecké družstvo přihlásilo do III. třídy okresního přeboru. Fotbal také prakticky ihned získal ve Vísce zázemí, protože již na konci 50tých let se na návsi, která do té doby sloužila jako obecní sad a k pasení dobytka, začalo budovat fotbalové hřiště., jehož stavba byla dokončena, přes protesty mnohých místních občanů, v roce 1962. Během šedesátých let ještě sokolové vybudovali tělocvičnu v dnešní sokolovně, tj. v bývalém pohostinství rodiny Hermanovi, které uvolnilo místní JZD. K ní postupně v sedmdesátých letech přibýlo sociální zařízení a kabiny pro mužstvo, v osmdesátých letech se přistavěla šatna. Od roku 1970 zde trénuje i fotbalové družstvo žáků a nechybělo ani družstvo dorostu. Kromě fotbalu místní sokol tradičně organizoval pravidelné týdenní cvičení pro děti a na tradici všesokolských sletů navázal pravidelný nácvik spartakiádních vystoupení.

Sokolové se podíleli také na společenském životě obce pořádáním plesů a tanečních zábav.

Výše jmenované aktivity přetrvávají i v současném působení této organizace. Ta vykazovala ke konci roku 1995 116 členů, z toho 66 mužů, 7 žen, v kategorii dorost 11 mužů a jedna žena a v kategorii žáci 25 chlapců a osm dívek, což je v porovnání s počtem obyvatel Vísky opravdu úctyhodné číslo. Dokládají to i okresní statistiky v oblasti sportu – z 65 sportovních jednot a klubů byla Víška z hlediska počtu členů na 23. místě, sousední několikanásobně větší Maleč měla o 9 členů méně. Značná část členů Sokola ovšem pochází i z jiných obcí než Víška. Současným předsedou jednoty je pan Karel Březina z č.p. 68, který v roce 1994 vystřídal dlouholetého předsedu a organizátora většiny sokolských akcí pana Jaroslava Fajmana. Jako jednatel Sokola působí již dlouhá léta pan Josef Málek z č.p. 63, pokladníkem je ing. František Šimon z č.p.19 a předsedou fotbalového oddílu pan Ladislav Horák z Nové Vsi.

Valná část aktivit místních sokolů se odehrává okolo jejich fotbalových oddílů. Ty jsou momentálně dva – družstvo A ,které hraje okresní přebor a v sezóně 1994/1995 skončilo jako čtvrté a družstvo B, které soutěží ve IV. třídě, v níž se vyšplhalo na druhé místo. Jako trenér dospělých hráčů působí momentálně ve Vísce pan Luboš Pospíšil z Nové Vsi. V obou týmech nehrají zdaleka pouze hráči z Vísky, ale naopak převažují výrazně ti, co dojíždějí z okolních obcí, například z Nové Vsi, Malče, ale i poměrně vzdálené Uhelné Příbrami. Kromě týmů dospělých zde od počátku sedmdesátých let trvale trénuje družstvo žáků, nyní pod vedením trenéra Stejskala, který momentálně bydlí u rodiny Hořínkovi č. p. 31. Ještě na konci osmdesátých let měla místní TJ Sokol velmi úspěšné družstvo dorostu, které například v roce 1989 hrálo krajský přebor, ale na počátku 90tých let zaniklo, respektive přetvořilo se na družstvo B z důvodu nedostatku dorostenců v příslušné věkové kategorii. Fotbalová sezóna má dvě části – podzimní, která se hraje od srpna do listopadu a jarní od března do června. Každý druhý týden

v neděli odpoledne se během sezóny odehraje fotbalové utkání na místním hřišti, kterému samozřejmě přihlížejí místní fanoušci. Od nich je vybíráno symbolické vstupné, které patří k jednomu ze zdrojů financování místního fotbalu. Největším úspěchem v dosavadní historii fotbalu bylo vítězství v okresním přeboru v sezóně 1972 – 73 , po kterém následoval postup do 1.B třídy přeboru krajského, dále pak úspěchy žáků, kteří v letech 1985 – 1988 hráli krajskou soutěž v kategoriích starší a mladší žáci a ihned poté v letech 1989 – 1992 působila tato úspěšná generace juniorů v krajské soutěži dorostu.

Kromě fotbalu patří k velmi pěkným tradicím našeho Sokola pořádání pravidelných pondělních cvičení pro místní děti v tělocvičně sokolovny pod dlouhodobým vedením pana Josefa Mála, která se konají každý týden mimo letní prázdniny a pomáhají dětem s potřebným zlepšením fyzické kondice a trávením volného času. Cvičení průměrně navštěvuje zhruba 10 až 12 dětí a cvičenci se účastní i různých atletických a gymnastických soutěží. Další pěknou tradici, jejíž kořeny spadají již do období mezi válkami, je účast na všesokolských sletech. Členové místní jednoty na ně nebo na spartakiády nacvičovali pravidelně a pokračují v tom dodnes. Na poslední slet, který se uskutečnil v roce 1994, z Vísky nacvičovala skupina pěti žen, které nakonec cvičily i na hlavním sokolském vystoupení na strahovském stadionu v Praze. V průběhu historie místního sokola zde však byly s různou intenzitou provozovány i jiné než výše uvedené sporty. Jednalo se například o lední hokej, odbíjenou, tenis, stolní tenis a některé další, sokolové také neúspěšně žádali o výstavbu koupaliště.

Členové Sokola se pravidelně na počátku roku scházejí na výroční členské schůzi, kde jsou zhodnoceny aktivity předešlého roku, proběhne kontrola financí zvolenou revizní komisí a je stanoven plán činností na rok současný. Jednou za čtyři roky má tato schůze podobu schůze volební, kdy členové vybírají vedení organizace. Každý měsíc se koná pravidelná výborová schůze, kde užší osmičlenný výbor rozhoduje o běžných provozních záležitostech. K pravidelným

akcím pořádaným Sokolem patří sokolský ples, který se koná v prvních měsících roku a sokolové zde také zpravidla organizují pouťovou taneční zábavu. Na finančně nákladný provoz své organizace, především fotbalového oddílu, získávají prostředky od sponzorů, kterým je například firma Koreček z Nové Vsi, dále pomocí příspěvku od obecního úřadu, dotacemi od okresní odbočky Českého svazu tělesné výchovy, z členských příspěvků a vlastní činnosti – pořádání tanečních zábav a sběru starého železa.

K dlouholetým aktivitám místní TJ Sokol patří také partnerství, které má organizace se svoji obdobou – sportovní organizací SV Lohmen v Německu. Jeho počátky spadají do roku 1973 a jsou dílem především dlouholetého předsedy oddílu Jaroslava Fajmana. V této době již několik let probíhala družba mezi místním JZD a partnerským zemědělským družstvem Traktor Gerdshagen v tehdejší Německé demokratické republice. Z kontaktů tělovýchovných jednot se vytvořila dlouhodobá záležitost a vznikla díky ní řada osobních přátelství mezi členy našeho Sokola a německé organizace. Vzájemné kontakty přetrvaly i přes politické změny po roce 1989 a v současné době se realizuje především vzájemnými návštěvami členů obou organizací. Návštěvy se konají prakticky každoročně, střídavě jezdí obyvatelé Lohmenu do Vísky a členové našeho Sokola do Německa. Celá akce trvá zpravidla okolo pěti dní a domácí organizace se vždy postarají o ubytování, stravování a program hostů, jehož nezbytnou součástí je i fotbalové utkání. V rámci této spolupráce se během přátelských návštěv na obou stranách vystřídal již přes 400 sportovců.. Kromě takovýchto oficiálních setkání samozřejmě přijíždějí přátelé z Německa k rodinám ve Vísce soukromě, často i vícekrát do roka.

Další velmi důležitou organizací pro společenský život naší obce představuje Sdružení dobrovolných hasičů. To lze označit za vůbec nejstarší místní organizaci, protože ve Vísce působí nepřetržitě od svého založení již roce 1907. Od svých počátků vyvíjí velmi aktivní činnost, která byla velmi živá například

v meziválečném období, kdy zde hasiči pořádali plesy, hasičské věnečky, zimní sborové školy, kde se cvičili v praktickém zacházení s hasičskou výstrojí, podíleli se na organizování ochotnického divadla, výletů a dalších společenských událostí v obci. V roce 1926 zde obec pro jejich potřeby vybudovala hasičskou zbrojnici, kam začali členové sboru postupně za mezi sebou vybrané prostředky nakupovat hasičskou výstroj. Jejich činnost trvala i celé poválečné období až do současnosti, i když některé jejich aktivity vzaly postupně za své.

V současnosti (tj. ke konci roku 1995) má místní sbor 30 členů, z toho 2 ženy. Jeho předsedou je pan Jaroslav Sedláček z č. p. 36, velitelem Antonín Kubát (č.p. 71), jednatelem Jaroslav Březina (č.p.69) a hospodářem Jiří David (č. p. 37). Sbor každoročně víceméně pravidelně provozuje některé stálé aktivity, které často neslouží pouze jeho členům, ale jsou ku prospěchu celé obci. Pravidelně na počátku roku se jeho členové scházejí na výroční valné hromadě, kde hodnotí činnost předcházejícího roku a plánují aktivity na rok začínající. Jejich činnost se každoročně soustředí na péči o hasičskou výstroj a techniku a prostory hasičské zbrojnice. Zpravidla jednou do roka organizují námětové cvičení, vícekrát v roce se sejdou na členských schůzích a dle potřeby k zajištění jimi plánovaných akcí se schází i výbor organizace. Pomyslným vrcholem jejich snah je účast na každoročních okrskových soutěžích, kterých se za Vísku účastní dříve mnohokrát velmi úspěšné družstvo mužů, které v posledních letech ovšem procházelo jistou krizí.

Z pohledu celé obce je důležité to ,že pravidelně provádějí preventivní protipožární prohlídky komínů, v posledních letech také každoročně vykonávají brigády v obci, buď při péči o obecní les, nebo o společné prostory ve vlastnictví obce, například sekání trávy okolo potoka apod. Z hlediska majetkového mají ve své správě dvě stříkačky a další hasičskou výstroj, kterou postupně modernizují. Finanční náklady této modernizace a svého působení vůbec hradí jednak z každoročních dotací obce, jednak z příjmů, které získávají sběrem starého železa

v obci a organizováním tanečních zábav, malou část také z členských příspěvků. S největším ohlasem se mezi nečleny sboru v obci setkává pořádání tanečních zábav. Stalo se již tradicí, že v režii dobrovolných hasičů ve Vísce poměrně pravidelně probíhají jednak hasičský ples

na počátku roku, na který chodí do jednotlivých domácností zvát členové sboru osobně ve stejnokrojích s pozvánkami a lístky do tomboly, a jednak posvícenská taneční zábava. Obě akce se staly vítaným a očekávaným zpestřením místního koloritu společenských akcí.

Čilou aktivitu vyvíjí ve Vísce i další tentokrát zcela nová organizace, kterou je Rybářský svaz založený teprve v roce 1992. Sdružuje celkem 34 členů a vznikl s cílem postarat se o využití obecního rybníku Společný. Ihned po svém založení, jehož hlavním iniciátorem a organizátorem byl především pan Jiří Fikar z č.p. 10, nasadili členové do Společného ryby a zejména začali intenzivně pracovat na úpravě okolí rybníka. K rybníku byla postupně zakoupena loďka a obytná buňka s vybavením, vybudován taneční parket, veranda k buňce, přivedena elektřina a vhodně upraveno jeho okolí – instalovány lavičky, tak, aby se zde mohla pořádat různá posezení, taneční zábavy a jiné podobné akce. Z formujících se pravidelných aktivit rybářského spolku jsou pro život spolku důležité členské schůze, které se konají vždy na počátku roku s cílem zhodnotit předešlou a naplánovat budoucí činnost, dále před výlovem rybníka, kde se rozdělují úkoly pro uskutečnění výlovu. Na výročních členských schůzích si spolek také volí své vedení. V jeho čele stojí porybný, kterým je pan Jiří Fikar, další důležitou funkcí je funkce pokladníka, kterou od založení spolku vykonává pan Josef Žák z č.p. 16 a brigádnického referenta, kterým je pan Jiří Pešek. Ti spolu s dvěma dalšími členy tvoří výbor spolku, který se schází dle potřeby, aby zajistil průběh plánovaných akcí. Spolek začal v obci pravidelně pořádat taneční zábavy a na podzim také pravidelný výlov Společného, který se stal oživením společenského dění v obci a také umožnil zajistit přísun levnějších ryb pro místní obyvatele v předvánočním

období. V rozmezí června až srpna také pořádá na Společném jednou za čtrnáct dní o víkendech pravidelná sportovní rybaření pro své členy a platící zájemce. Své aktivity spolek financuje z příjmů z prodaných ryb a členských příspěvků. Členský příspěvek představuje 200 Kč ročně a kromě něj má člen spolku povinnost odpracovat pro potřeby spolku 15 brigádnických hodin a teprve poté může získat povolenku pro chytání ryb zdarma (jinak je možné ji i zakoupit). Stanovy spolku zmiňují i přísné tresty za pytláctví. Rybník Společný mají rybáři v pronájmu od obce, které ročně splácí částku 1500,- Kč. Chovají v něm celkem 600 kaprů, které samozřejmě musí dokrmovat jednak pšenicí, jednak odpadem z řepky olejky. Podmínkou, kterou si obec stanovila ve smlouvě, je udržování rybníka a jeho přilehlých okrajů. Spolek platí obci také spotřebu elektrické energie u rybníka. Nutno podotknout, že naprostou většinu potřebné práce při péči o rybník a jeho okolí vykonali jeho členové formou neplacených brigádnických hodin. Již dnes nedlouho po založení Rybářského spolku je proto možné prohlásit, že svou činností výrazně přispěl k možnostem trávení volného času a i společenského a sportovního vyžití ve Vísce.

Posledním větším spolkem, který vznikl a dodnes stále působí v obci, je Bago klub. Jedná se o více méně neformální sdružení „starších pánů“, které spojovalo to, že se začali pravidelně v neděli dopoledne scházet na místním hřišti a hrát zde malé „fotbálky“, což je tradice stará již zhruba 25 let. Postupně se z neformálních fotbálků, které se hrají na malé branky a mají specifická pravidla a hlavně jejich hráči se scházejí za každého počasí, včetně zimy, kdy je hřiště pod sněhovou pokrývkou, stala tradice. Fotbálek se hraje v neděli od desíti do jedenácti hodin, protože v jedenáct nastává vytoužený okamžik, kdy své brány otevře Pohostinství u Fajmanů. V tu chvíli již členové klubu nemají žádný důvod setrvávat na hřišti a jejich prezident zavelí k odchodu (je to dle jeho vyjádření jediná situace, kdy ho členové klubu poslouchají na slovo). Členové klubu jsou

řádně evidováni hlavně z důvodu registrace dat narození důležitých hlavně proto, aby všichni věděli, kdy má někdo z členů narozeniny a tudíž se mohli pobavit, z části na jeho účet, což eufemisticky nazývají členskou schůzí. V současnosti klub vykazuje 40 řádně registrovaných členů. Klub nemá žádné stanovy a dle svých členů je „srandistickým“ spolkem s jediným pravidlem: nepřijímat mezi členy osoby ženského pohlaví (podle slov členů pouze jednou, v alkoholovém opojení prezident klubu porušil toto pravidlo a přijal čtyři ženy, ráno ale své rozhodnutí odvolal). Z výše uvedeného vyplývá, že mají svého prezidenta, kterým je nejstarší člen klubu pan Karel Kaněra z Pardubic, který dojíždí do Vísky na víkendy a dovolené do č.p. 2 rodiny Klepetkovy. Členové spolku, který má svůj znak i klubová trička, jsou dnes nejenom pánové z Vísky, ale také značné množství místních chatařů a sympatizantů Vísky z okolních obcí. Přírozeným organizačním centrem je Pohostinství U Fajmanů, kde se odehrávají schůze „bagistů“, kterých mají několik do roka bez jasných pravidel. K jejich pravidelným akcím patří pořádání letních turnajů v Bagu, na které se do Vísky sjíždí několik mužstev často i z poměrně vzdálených míst, jako například z Prahy, Pardubic, Jihlavy apod. a v obci pořádají i taneční zábavy. Jejich nedělní fotbalík a další akce již patří ke koloritu každoročního dění v obci, které tak pomáhají zpestřovat a obzvlášťňovat.

Z dalších dnes už neexistujících společenských organizací sídlil ve Vísce před rokem 1989 Český svaz žen. Vznikl zde v roce 1969 a sdružoval přes 30 žen z obce. Během třiceti let své existence vyvíjel poměrně aktivní činnost, z níž lze namátkou připomenout organizaci pravidelných oslav Mezinárodního dne žen 8. března v sále Pohostinství U Fajmanů, pravidelné brigády při péči o vzhled obce například jarní hrabání obecních pozemků, mytí oken v sokolovně apod. Ženy spolupracovaly se školkou, pro kterou například vyráběly hračky nebo se staraly o údržbu její zahrady, organizovaly sběr odpadových surovin, ale i například osvětové přednášky. Organizace žen svoji činnost prakticky zastavila po roce 1989 a fakticky se rozpadla, v současnosti pouze několik žen z našetřených finančních

prostředků místní organizace kupuje a předává při příležitosti Dne matek květiny všem ženám - matkám v obci, které jsou starší než 65 let.

Několik obyvatel Vísky patří k členům organizací, které nesídlí přímo v obci, ale částečně zde vykonávají svou činnost, nebo Víška alespoň patří do jejich okruhu působnosti. Jedná se především o Myslivecké sdružení Nová Ves – Víška, které má momentálně ve svých řadách čtyři členy z Vísky. Ti mají tak jako ostatní myslivci spoustu povinností – především každý z nich má svůj krmný úsek v lesích okolo obce, kde v zimě přikrmuje zvěř. Myslivci se ale podílejí také na výsadbě stromků, ochraně zvěře v době líhnutí mláďat hlavně proti nebezpečí posekání v době senoseče a sklizně, kdy rozmísťují u polí různé plašiče a blikače, roznášejí v rybích návnadách léky proti vzteklině mezi liškami a vykonávají i další aktivity. Vrcholem jejich činnosti jsou samozřejmě hony, které probíhají od října do konce roku. V místní honitbě se stílí především srnčí zvěř, kačeny, divoká prasata a škodná jako lišky, vrány a straky. Myslivci loví i koroptve, které si zde v počtu zhruba 100 kusů vykrmují a pak je vypouštějí do přírody. Členové sdružení si v osmdesátých letech postavili těsně před Novou Vsí u silnice z Vísky do Nové Vsi mysliveckou chatu, která slouží ke společenským akcím sdružení, ale odehrávají se zde také často svatby a jiné soukromé oslavy i nečlenů sdružení, často z Vísky.

Další místní organizací, která sídlí v Nové Vsi, ale má mezi svými členy i obyvatele z Vísky, je Český červený kříž. Ve Vísce má tato organizace momentálně 12 členek. V minulosti pořádala školení dobrovolných sester, zájezdy pro své členy a některé další aktivity, jako sběr léčivých bylin, nebo osvětové přednášky, v současnosti se omezuje hlavně na gratulace starším členkám sdružení a nevyvíjí příliš aktivní činnost.

Ke společenskému životu každé obce nezbytně patří nejenom spolková činnost, ale výrazně ji oživuje dodržování různých tradic, které se předávaly

z generace na generaci a které často mají kořeny v předkřesťanských dobách v jakémisi pohanském slovanském dávnověku. Vezmeme-li je postupně od počátku kalendářního roku, tak první významnou představovaly v obci maškary aneb maškarní průvody. Jednalo se o akci, která se odehrávala zpravidla v měsíci únoru nebo na počátku března v době masopustu a organizoval ji některý z místních spolků. Představovala vlastně průvod masek, jehož členové (jednalo se výhradně o mužskou záležitost) se shromáždili v Pohostinství U Fajmanů, kde se, zpravidla za pomoci profesionálního kadeřníka, oblékli a nalíčili do masek. Odtud se vydal průvod masek vedený Bílým neboli Lauferem (muž oblečený celý v bílém) a postupoval od domu k domu. V čele průvodu šla kapela a z častých masek lze zmínit například medvědáře s medvědem, dráteníka, ševce, lékaře, turka, policistu, žida, strakatého, červeného a další. Po příchodu do domácnosti vyzval Laufer domácí, aby si přáli píseň, kterou jim pak kapela zahrála a dva tanečníci z průvodu si na ní zatančili s domácími ženami. Laufer zároveň pozval obyvatele usedlosti na večerní bál a vybíral od nich na něj peníze. Během návštěvy se samozřejmě odehrálo velké množství kejklů jednotlivých masek (švec spravoval podrážky, lékař dával injekci, apod.) Tato často velmi bujará tradice se bohužel momentálně v obci neudrží, poslední maškara zde proběhla během osmdesátých let. Období zimních měsíců bývá také ve Vísce dobou plesů a bálů, v jejichž pořádání se střídají místní sokolové, hasiči a Bago klub.

Typickou každý rok dodržovanou tradicí je ve Vísce velikonoční pomlázka. Zatímco křesťanský charakter Velikonoc si návštěvou kostelů připomíná dnes již pouze poměrně malá část obyvatel obce, téměř v každé rodině se dodržují rituály velikonočního pondělí. Předchází mu pletení pomlásek, které se v naprosté většině vyrábějí z vrbového proutí, jehož je v okolí dostatek, a barvení velikonočních vajíček. Ráno na velikonoční pondělí začínají obcházet sousedy a jednotlivé domácnosti koledníci z řad místních dětí a mládeže s cílem „vyšlohat“ zde přítomné dívky a ženy. „Šlohání“ by mělo být doprovázeno koledou a koledníci jsou následně odměněni vajíčky, ale také mašlemi, nabídnutým cukrovím,

chlebíčky a dalšími druhy občerstvení. Víseckým specifikem je hromadné chození dospělých „chlapů“. Ti se v počtu zhruba 30 až 40 jedinců shromáždí okolo desáté hodiny a z jednoho konce obce začnou systematicky obcházet dům od domu s pomlázkami a přáním veselých velikonoc a často bývají opravdovým postrachem místních žen a dívek.. V domácnostech je pro ně opět připraveno občerstvení a nezbytný alkohol. Jejich jádro v poslední době tvoří především členové Bago klubu.

Pravidelně dodržovaným jarním rituálem je ve Vísce i pálení čarodějnic, které se odehrává večer 30. dubna. Čarodějnice se pálí za obcí u silnice na Pukšice v místě, kde odbočuje cesta k rybníku Společný a říká se zde U kříže – je zde umístěn již od nepaměti dřevěný kříž. Během celého roku zde obyvatelé Visky shromažďují větve z prořezávaných a kácených stromů a další věci ke spálení. V předvečer pálení vísecká mládež připraví „čarodejnicí“ – na dřevěnou konstrukci se připevní hlava například z pytloviny a vše se oblékne do ženských šatů. Takto vyzdobená čarodejnice se umístí na vrchol kupy dřeva a vše se zapálí. Pálení se účastní podstatná část vesnice, zejména děti, které ho doprovázejí hrami s zapálenými proutěnými košťaty. Kromě čarodějnic U kříže se pálí zpravidla ještě jedny na dolním konci obce u soutoku potoka a Doubravy.

Stejnou noc ihned po pálení čarodějnic probíhá stavění májky, které místní mládež znovu zavedla na počátku devadesátých let. Staví se každoročně májka obecní u budovy hasičské zbrojnice a v případě, že se v nějakém z místních domů vdává dívka, staví ji nápadník májku soukromou.

Další tradici, kterou dodržují všechny vesnice v regionu, je slavení poutě. Ta vísecká připadá na desátou neděli od velikonoc. Původně bylo zvykem, že při této příležitosti přijížděli do Visky komedianti zpravidla se střelnicí a houpačkami, v neděli se většinou objevil i stánek s cukrovinkami. Od osmdesátých let ale komedianti přestali obec postupně navštěvovat. Z poutě tedy dnes zbývá

především pout'ová zábava a je také tradicí, že k místním rodinám přijíždějí příbuzní, pečou se koláče a cukroví.

Letní měsíce bývaly vzhledem k velkému pracovnímu vytížení zemědělců na oslavy chudší, v obci ale má jistou tradici slavení dožínek, které se zde slavily ještě v šedesátých letech v době existence JZD Nová Ves – Víška. Naopak dodnes živým tradicím patří tradice posvícenská. Posvícení Víška slaví vždy v neděli před svátkem svatého Václava, tj. před 28. zářím. Opět se při této příležitosti pečou koláče a cukroví a do Víšky přijíždějí příbuzní místních rodin. Bylo tradicí, že k nedělnímu obědu během posvícení bývala husa, nebo kachna.

Oblíbenou akcí z tradičních venkovských rituálů je slavení Mikuláše. V předvečer tohoto svátku u nás tak jako jinde v okolí „chodí Mikuláš“. Tohoto úkolu se zde ujímá mládež, která dává dohromady sbor zhruba pěti čertů v maskách s Mikulášem a andělem. Takto navštěvují jednotlivé domácnosti s malými dětmi a po tradičním rituálu, kdy dítě předříkává básničku, nebo zpívá písničku a hlavně slíbí, že bude celý další rok hodné, předávají mikulášskou nadílku.

Mikuláš představoval během kalendářního roku zřejmě poslední široce dodržovanou místní tradici ve Vísce. Za tu skutečně poslední lze považovat Vánoce, ale jejich oslava se zde ničím nevymyká od okolních obcí a má soukromý ráz u katolických rodin spojený s cestou na půlnoční mši. S vánočními svátky je ještě spjatá tradice chození třech králů, při níž šestého ledna obcházeli tři místní mladíci v maskách tří králů domácnosti a na zárubeň dveří psali písmena K+M+B+aktuální rok, aby tak rodině zajistili šťastné prožití začínajícího roku.